SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 5. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 9, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 9-го СІЧНЯ 1991 Ч. 5. РІК XCVIII.

У „ПСИХУШКАХ" СССР УТРИМУЮТЬ ЛЮДЕЙ ЗА ПЕРЕКОНАННЯ

Москва. — В газеті „Известия" з 22-го грудня надрукована стаття В. Корнєва, в якій автор повідомляє, що в одній лише Дворянській психіятричній лікарні Волгоградської области 200 осіб із 600 утримуються незаконно. До такого висновку прийшла комісія лікарів, яка перевірила цю медичну установу.

Головний психіятр области Л. Соколова, розповідаючи про візиту до психолікарні у Дворянському, сказала: „Місяць я не могла прийти до тями після побаченого у Дворянському. Це такий жах! Не дивно, якщо в таких умовах людина втратить здатність розмовляти або зовсім деградує..." У психіятрії Л. Соколова — не нова людина. Понад 30 років праці в цій галузі дали їй змогу всякого набачитися. Якщо побачене у Дворянському так вразило навіть її, то можна здогадатися які антилюдські умови панують у спеціяльній психіятричній лікарні, до якої на лікування спрямовують за рішенням суду.

„Республіканська міжобласна психіятрична лікарня з суворим наглядом" — так офіційно називається ця установа. Перевірка почала з історії „захворіння" В. Новікова. В офіційній довідці сказано, що „Новіков В.І. за психічним станом не повинен перебувати в республіканській лікарні суворого режиму, а має бути переведений до Воронізької психолікарні зі звичайним режимом". Тут може виникнути питання: чим відрізняється одна лікарня від іншої? Багато чим.

У Воронежі — лікарня, а в Дворянському — тюрма. Новікова перевели з воронізької лікарні до тюрми-„психушки" у Дворянське. Ще зовсім недавно ця установа підлягала міністерству внутрішніх справ і лише тепер перейшла під опіку міністерства охорони здоров'я РСФСР. Територія спецпсихолікарні оточена високим тюремним парканом з колючим дротом. Замість кімнат — камери зі замками та отворами в дверях для наглядачів. Навіть тепер обслуговуючий персонал там — підрозділ внутрішніх військ. Згідно зі словами заступника завідуючого обласним відділом здоров'я Бондаренка, наглядачів у Дворянському більше, ніж лікарів, але від недавна ці люди в пагонах почали отримувати заробітну плату зі скарбниці міністерства охорони здоров'я. І знову напрошується питання: що роблять військові в лікарні, за яку працю отримують заробітну платню? Який контингент — хворі, чому за ними повинні наглядати військовослужбовці-тюремники?

Хоч спрямовують до такої лікарні за рішенням суду, але, на відміну від звичайних в'язнів, ці люди є абсолютно безправні. Жодних строків перебування в таких лікарнях не встановлюється. Людину фактично можуть утримувати аж до смерти, або, як пишуть офіційно, „до повного видужання". На ділі це означає, що кожна людина опиняється в страшній залежності від працівників цієї установи.

Новіков потрапив туди на 17-му році життя за те, що „писав на пам'ятниках гасла антисовєтського змісту". Судово-медична експертиза визнала його психічнохворим і 1983 року він опинився в тюрмі-„психушці", а 1987 року його перевели до звичайної психолікарні, звідки він втік. За це його знову помістили в тюремну „психушку" у Дворянському. Перевіряючи історію „хвороби" Новікова, члени комісії глянули глибше і встановили, що із 600 хворих 200 осіб утримують там безпідставно. За кожним з цих імен — трагедія цілого життя окремих людей і їхніх родин.

На Львівську Семінарію зібрано 300,000 дол.

Стемфорд, Конн. (Єпископська Канцелярія). — Колишня Львівська Богословська Академія — це сьогодні головна пошта міста та напевно не скоро, якщо взагалі, буде повернена УГК-церкві. Щоби якось наладнати справу потрібних приміщень Митрополит Володимир Стернюк на тимчасову семінарію винайняв літній табір у Рудні. Ця тимчасова семінарія вже діє та 410 молодих мужчин у ній приготовляється до священства.

Кардинал Мирослав Іван Любачівський призначив Владику Василя Лостена своїм представником і відповідальним за збірку потрібних фондів на цю семінарію. Владика Лостен зорганізував для цього окрему канцелярію, котру очолив о. протоієрей Іван Терлецький, що її провадить на добровільній базі віддана мирянка Віра Мацелюх, до якої під цю пору вже вплинуло 300,000 дол.

Це добрий початок, але щоб забезпечити оплату 70,000 карбованців місячно за винайм тимчасової семінарії та заплатити за потрібні книжки, харчі тощо потрібно зібрати багато більше грошей.

Виставка скульптур віддзеркалює дух часу

Київ. — Як повідомляє О. Боднар в газеті „Вісті з України", у Києві в кінці минулого року в Республіканському Будинку Художника відбулася республіканська виставка скульптури. Це вже друга така виставка, яку організували міністерство культури та Спілка Художників України. Перша відбулася 1983 року. Тоді для експозиції вибирали зразки соціялістичного реалізму: пам'ятники вождів, передовиків і все, що близьке офіційному мистецтву. Роботи молодих скульпторів можна було перелічити на пальцях.

На теперішній виставці — різнобарв'я стилів, напрямків, шкіл. Серед 350 робіт — більше, як половина молоді автори з 22 міст України. Вільне мистецтво, вільне від догм, „взірців" офіційозу, вказівок, цензури. Такі праці, як „Голодомор. 1933 рік" або „Портрет Василя Стуса" творилися для нечисленних відвідувачів творчих майстерень.

Тепер серію робіт представлених на виставці, можна окреслити як політичний реалізм. Сьогодні навіть ці, віддалені одна від другої сфери людської діяльности переплелися, і естетичне вже представлено, як виклик або крик болю про те, що відбувалося в історії України.

Сучасна українська пластика — це експеримент плюс традиція.

Р. Рудницький концертував у Львові

Львів (Я. Якубяк). — У грудні 1990 року після 24-річної перерви до Львова завітав відомий піяніст із ЗСА Роман Рудницький.

У залі ім. С. Людкевича Львівської філармонії піяніст дав два концерти: один — з симфонічною оркестрою і другий — сольовий. Програми обидвох концертів представили поважні твори, які не могли не зацікавити львівську публіку. У першому концерті, що пройшов під керуванням диригента Романа Филипчука, Р. Рудницький виконав 2-ий фортепіянний концерт Й. Брамса — твір дуже складний, котрий не раз називають симфонією для оркестри і фортепіяно. В сольовому концерті прозвучали 31-ша соната Бетовена та 2-га баляда Шопена, а також характерні, сповнені еспанської екзотики, п'єси Альбеніса і, врешті, „Рапсодія в стилі блюз" Дж. Гершвіна. Останній твір належить — як твір для фортепіяно з оркестрою — до дуже популярних в цілому світі. Однак Р. Рудницький виконав його у версії для сольового фортепіяно, і це для львів'ян було цілковитою новинкою.

А. Рудницький

Особливе зацікавлення у виступах піяніста викликали твори його батька Антона Рудницького: Соната на стрілецькі теми, Варіяції та „Гуцульський танок". Справа в тому, що творчість і музично-громадська діяльність А. Рудницького з різних причин в Україні булка призабута. І тільки останнім часом ситуація почала змінюватися: ця творчість стає предметом і вивчення, і концертового виконання. Засвідчив про це, зокрема, вечір пам'яті А. Рудницького, який відбувся у Львівській консерваторії. На ньому зі спогадами про А. Рудницького як композитора, піяніста, диригента і громадського діяча виступили професори консерваторії Микола Колесса, Ісак Пайн, а також гість — син композитора Роман. Перші два розповідали про довоєнні роки життя А. Рудницького, які він провів у Львові, Харкові та Києві, а Р. Рудницький розповів про життя батька у ЗСА, ту частину творчої біографії композитора, яка для львівських музикантів є найменш знана. Р. Рудницький прийняв також участь (поряд з рядом львівських артистів) у концертовій частині вечора.

(Закінчення на стор. 5-ій)

Із Е. Шеварднадзе обізвався грузин

Москва. — Агентство Ассошіейтед Пресс повідомило, що міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварднадзе, який під час останньої сесії з'їзду народних депутатів зрезигнував із свого посту і при тому перестеріг учасників з'їзду перед небезпекою повороту совєтської системи до диктатури, дав інтерв'ю кореспондентові газети „Московские Новости", яке появилося у згаданій газеті у числі з 2-го січня 1991 року.

„Всі згідні, що країна перебуває у страшному застою, збільшується криза, зростає анархія, але ніхто не протиставиться цьому", — заявив Шеварднадзе, який формально залишається покищо міністром закордонних справ, бо його резигнації не прийняв, ані президент, ані з'їзд народних депутатів. „Існують наявні факти, які говорять про зміну на гірше, наближення до давніх часів диктатури партії, але ніхто не має відваги виступити проти цієї тенденції, боячись втратити посаду і привілеї з нею пов'язані", — сказав Шеварднадзе.

Він не виключає, що диктатура прийме форму безпосереднього президентського керівництва, яке введуть також у республіках, ліквідуючи при тому всякі форми суверенітету і бажання республік вийти із Союзу та проголосити повну незалежність від центру. Міністер підкреслив, що така практика президентського керівництва носитиме характер диктату згори, покарання винних, поповнення тюрем новими політичними в'язнями тощо. Ніхто з прихильників диктатури не дбає про це, що така практика пошкодить політиці і престижеві СССР на Заході. Дальший розвиток теперішніх тенденцій може закінчитися трагедією, подібною до подій в Тбілісі, Баку та інших регіонах СССР. „Ми будемо намагатися втримувати зв'язки із Заходом, зокрема з Америкою, Німеччиною, Францією та багатьма більшими країнами, але питання стоїть тепер чи вони захочуть з нами співпрацювати і бути нашими партнерами", — запитує твердолобих комуністів Шеварднадзе, позиція якого в Компартії і уряді захитана і толерувати його будуть напевно лише до чергової зустрічі на вершинах між дектатором Міхаїлом Горбачовим і президентом Джорджем Бушем в лютому цього року.

На думку Шеварднадзе багато буде залежати від рішень чергової сесії Верховної Ради СССР, яка розпочала свої наради 8-го січня, і від постави поодиноких республік, чи вони захочуть далі толерувати диктатуру, наругу над собою. З інтерв'ю видно, що Шеварднадзе прихильно ставився до аспірацій республік. Як підкреслюють спостерігачі, Шеварднадзе грузин по національності.

Міністер позитивно висловлюючись про особу М. Горбачова, заявив, що його роля тепер є дуже тяжка, майже непосильна. Він перший започаткував процес перебудови і демократизації, мужньо змагався з прихильниками твердого кулака, але не витримав тиску.

МОСКВА ВИРІШИЛА СИЛОЮ ВІЙСЬКА ЗЛАМАТИ СПРОТИВ У РЕСПУБЛІКАХ

Москва. — Рішення совєтського президента-диктатора Михаїла Горбачова і його міністерства оборони про висилку додаткових військових частин до Литви, Латвії, Естонії, Грузії, Вірменії, Молдови і в західню частину України, цілком слушно президент Литви Витавтас Ляндсберґіс назвав „великою провокацією" Москви проти республік, жадобою кровопролиття і порізнення народів між собою.

Наказ імперського міністерства оборони про висилку до Литви 10,000 парашутистів, які нібито мали б допомогти стаціонованим вже в Литві військовим частинам виловлювати дезертирів з армії і тих юнаків, які не зголосилися своєчасно до воєнкоматів і взагалі відмовляються служити в совєтській армії, це тільки претекст. Таких юнаків в самій Литві є 9,500 осіб. Згідно з інформаціями міністерства оборони СССР тільки 12,5 відсотків юнаків в республіці зголосились до поборових комісій, решта ухилились від служби в імперській армії, але натомість виявили готовість служити в республіканських частинах, якщо такі будуть створені. Очевидно, Москва ніколи не погодиться на створення республіканських армійських частин, бо імперські диктатори бояться навіть парамілітарних груп, які в майбутньому можуть стати зав'язком окремих армій суверенних і незалежних держав поневолених Москвою народів.

Згідно з інформаціями з Вільнюса, підтвердженими президентом В. Ляндсберґісом, рішення про висилку додаткових військових частин до згаданих республік було прийняте в міністерстві оборони СССР і було схвалене совєтським диктатором М. Горбачовим, який, як показує розвиток подій, став тепер пішаком генералітету армії і КҐБ. Західні дипломати, кореспонденти і політичні спостерігачі кажуть, що збільшення війська у багатьох республіках, особливо тих, які домагаються повного суверенітету й незалежности від московського центру, переводиться нібито під претекстом виловлювання дизертирів і тих юнаків які відмовляються служити в совєтській армії, а насправді воно виглядає інакше. Московський імперський центр і його теперішні кремлівські диктатори поважно настрашились тенденціями самостійницьких рухів і розпадом одинокої у світі імперії насильства, роблять розпачливі заходи, щоби врятувати не тільки імперію, але також свою власну шкуру. Крім того Кремль хоче зламати постанову трьох прибалтійських республік про авторитетність республіканської влади і дії республіканського законодавства, перед законодавством московського центру.

Крім того М. Горбачов, маючи усі диктаторські повновласті від Верховної Ради СССР і з'їзду народних депутатів, уневажнив рішення Верховної Ради Грузії про невіддільність Осетеії. Одним словом він вже починає вмішуватись до рішень республіканських парляментів і каже їм, що добре для Кремля, а що ні. Навіть вбивця Й. Сталін робив такі справи потиху, скриваючись з виразними імперськими тенденціями, — кажуть спостерігачі. М. Горбачов натомість діє цілком відкрито, фаворизуючи армію, КҐБ і спеціяльні частини вбивць, створені вже за його владування.

Без сумніву, що здушення при допомозі армії самостійницьких аспірацій у Прибалтиці може найбільш пошкодити американсько-совєтським відносинам, турбуються американські русофіли і деякі так звані спеціялісти від підсовєтської проблематики. Про інші республіки, включно з Україною, вони мало турбуються, бо вони вже давно зараховували їх до „внутрішніх справ СССР". Західню частину України комуномосковські імперіялісти зрочно „найменували" сепаратистичною і проти неї спрямоване головне вістря совєтської пропагандивної кампанії, — кажуть кореспонденти і політичні спостерігачі.

У СВІТІ

КЕРІВНИК НІМЕЦЬКОЇ контррозвідки Ґерґард Беден, не зважаючи на поліпшення відносин між Бонном і Москвою, вважав за свій обов'язок поінформувати уряд канцлера Гельмута Коля про працю і обшир совєтського шпигунства на території Німеччини. Він підкреслив, що КҐБ втримує 500 своїх шпигунів, дехто каже 700, добре вишколених, які заанґажовані зокрема в індустріяльному і військовому шпигунстві. Звідомлення Бедена появилося якраз тоді, як газета „Берлінер Цайтунґ" опублікувала широкий інформаційний матеріял про совєтське шпигунство на Заході, сперте на свідченнях і документах колишнього полковника КҐБ Олега Ґордієвського, який кілька років тому вибрав волю і залишився на Заході. Ґордієвський погоджується, що в Німеччині число совєтських шпигунів не зменшилось, а може навіть збільшилось. До шпигунства на Заході керівники КҐБ анґажують тепер кваліфікованих осіб, тримаючись принципу, що не кількість, а якість принесе успіх.

В СТОКГОЛЬМІ, ШВЕЦІЯ, нелеґальною діяльністю, тобто шпигунством на користь Совєтського Союзу, займались також дипломати амбасади СССР. У зв'язку з цим уряд Швеції вирішив проголосити особами „нон ґрата" і вислати з країни одного совєтського дипломата, двох совєтських представників торговельної місії і трьох китайських дипломатів. Останні обвинувачуються в тому, що вони фільмували діяльність китайських студентів, які брали участь в антикитайській демонстрації в Стокгольмі і критикували пекінських комуністичних керівників. У відплату пекінські речники вислали з Китаю першого секретаря шведської амбасади. Совєтська амбасада натомість опублікувала заяву, в якій говориться, що закиди проти совєтських громадян є безпідставними. Представники шведської контррозвідки заявили, що совєтські дипломати і члени комісії вербували шведів на свою шпигунську роботу і збирали всякі інформації про військові та індустріяльні інсталяції.

КОМУНІСТИЧНІ ПАРТИЗАНИ в Ель Сальвадорі зістрілили американський літак-гелікоптер, на покладі якого летуна знаходились два американські військові дорадники. Усі три загинули у катастрофі. На місце зістрілення прибув більший відділ сальвадорського війська і розпочав слідство у цій справі. У перестрілці з відділом комуністичних партизанів, загинуло два вояки урядового війська і шість партизанів.

З НІКОСІЇ ІНФОРМУЮТЬ, що на Кипрі почала діяти радіостанція „Голос свобідного Іраку". Місця радіостанції не подається до загального відома, але її передачі виразно чути в усіх закутках Іраку. Трасляція має антигуссейнський характер і передбачає скорий упадок режиму теперішнього диктатора Іраку Саддама Гуссейна. Радіостанція порівняла Гуссейна до Гітлера, Мусоліні і Сталіна. У передачі говориться, що теперішній Ірак знайшовся у повній ізоляції, а цивільне населення голодує.

ЗАХІДНІ КОРЕСПОНДЕНТИ і латишські джерела в Ризі підтвердили інформацію про те, що головнокомандуючий збройними силами Швеції ген. Бенте Ґустафсон, покликаючись на шведський військово-розвідчий центр радіозв'язку, повідомив, що практично кожної хвилини в Совєтському Союзі може бути проголошений вийнятковий стан. Шведський генерал пояснив, що тепер він вже не сумнівається в тому, що СССР стоїть перед катастрофою. Інформації були переловлені із совєтських військових радіостанцій. Латиське агентство підтвердило, що шведи були першими у світі, які перестерігали перед здушенням мадярського повстання совєтською армією в 1956 році, інвазією військ Варшавського Пакту на Чехо-Словаччину в 1968 році і проголошенням вийняткового стану в Польщі в 1981 році.

В АМЕРИЦІ

ПЕНТАҐОН ЗАПРОПОНУВАВ правила для інформування про воєнні дії в околицях Перської затоки засобами масової інформації, які є багато більше обмежуючі, як ті, що їх уживали у В'єтнамі. Згідно з твердженнями Пентаґону, ці заходи будуть потрібними для безпеки американських військових дій в околицях Перської затоки, як і для охорони американського війська. Одначе керівники пресових агентств і критики уважають, що запропоновані правила є надто гострими. Вони твердять, що обмеження мають на меті не давати можливости воякам виявляти свої невдоволення, що можуть бути політично шкідливими для Уряду та відмежовувати американську громадськість від наслідків війни.

У ЧЕТВЕР, 3-ГО СІЧНЯ, у Вашінґтоні 102-ий Конгрес розпочав свою наступну сесію без жодного ентузіязму коли йдеться про можливість війни в околицях Перської затоки. Спікер Палати Репрезентантів Томас С. Фолі заявив, що справа вживання військової сили в околиці Перської затоки буде дискутована, одначе важливим є питання коли буде відповідний час для такої дискусії. У Сенаті підкреслено висловив свою думку демократичний сенатор з Айови Том Гаркін, що відповідний час на дискусію цієї справи є перед тим поки ЗСА заанґажуються у воєнних діях. Т. Фолі та демократичний сенатор з Мейну, Джордж Мічелл, провідник демократичної більшости, повернувшись із зустрічі з Президентом у Білому Домі, погодились з тим, що жодні дискусії-обговорення цієї справи не повинні відбуватися в Конгресі напередодні можливої зустрічі між секретарем Державного департаменту Джеймсом Бейкером і міністром закордонних справ Іраку. Одначе обидва настоюють на тому, що президент Дж. Буш не має леґального права дати наказ атакувати Ірак без згоди Конгресу, при тому зазначуючи, що Президент є дальше іншої думки в цій справі.

Несподівано померла М. Флис

Рослин, Н. Й. — Вночі з понеділка на вівторок, 8-го січня 1991 року, померла несподівано у своєму домі на 66-му році життя Марія Т. Флис, дружина довголітнього головного предсідника УНС д-ра Івана О. Флиса.

Бл. п. М. Флис народилася 12-го листопада 1925 року в Ню Йорку в українській родині Михайла Толопка (мама Галина Голод), належала до української католицької церкви, вийшла заміж за молодого адвоката І. Флиса, опікувалася дітьми, а після хвороби мужа повністю присвячувала час для його реконвалесценції.

Покійна залишила в глибокій жалобі мужа д-ра І. О. Флиса, сина Івана, мол., з дружиною Катериною, дочку Фелицію з мужем Вілліямом К. Вулсі і двох внучок — Аріяну-Катерину і Тетяну-Марію.

Інформації про похоронні відправи будуть подані в черговому числі „Свободи".

„НАМ ПОТРІБНИЙ ВАШ ДОСВІД!"

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Голова Міської Ради Львова і депутат до Обласної Ради Василь Шпіцер та його дружина Наталія заходять до редакції „Свободи" саме в навечер'я нового року. Може саме тому наша розмова з людиною, що тепер є посадником нашого родинного міста спрямована на майбутнє і на проблеми Львова, які стоять перед тим, що став на чолі Міської Ради та одночасно Львівського Виконавчого Комітету.

— Як це сталося — питаємо нашого гостя — що ці дві установи об'єдналися?

— Бачите, недавно вийшов в Україні в цій справі окремий закон, що такий поділ завдань, який був досі — що в містах обирано Міську Раду і Виконавчий Комітет — це подвоювання постів та може доходити до конфліктів. Тому голова Міської Ради має бути теперь одночасно головою Виконавчого Комітету.

— Як нам відомо, досі головою Виконавчого Комітету був Володимир Котик, якого можна було бачити на всіх офіційних виступах. Коли він склав свої обов'язки?

— Це сталося дуже недавно. 24-го грудня відбулася чергова сесія львівських депутатів, на яку зібралося їх 132, на усіх обраних 150. Після промов 27 депутатів, які обговорювали особи кандидатів, мене обрано 78 голосами на голову обох з'єднаних установ, а В. Котик, що досі був головою Виконавчого Комітету, дістав 47. Був ще третій кандидат, але він отримав лише 5 голосів.

— Чи можете нам сказати, які завдання буде тепер мати В. Котик? Чи може

В. Шпіцер, голова Міської Ради Львова, з дружиною Наталією в редакції „Свободи".

(Закінчення на стор. 5-ій)

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до п'ятниці, 4-го січня, 5,955 чеків — дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

152,347.26

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Комунізм і патріотизм

Совєтський міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе дав інтерв'ю ліберальній газеті „Московскіє Новості", в якому вперше з'ясував дійсні причини своєї резиґнації. Він признав, що зрозумів неможливість дальшого успішного репрезентування Совєтського Союзу перед західнім демократичним світом, коли в Союзі настане диктатура. І другою найповажнішою причиною його відходу була нехіть залишатися в уряді, який може проводити репресії супроти його вужчої батьківщини Грузії. Це цікава проблема, як деякі комуністи тілом і душею віддалися тій інтернаціональній ідеології, забувши про край і народ, з якого походять, а як інші зберегли рідний патріотизм поруч із партійним квитком. Йосиф Вісаріонович Сталін був родом грузин Джуґашвілі. Він став російським імперіялістом, який хворів манією переслідування і винищив фізично мільйони людей. Але Войцєх Ярузельський, генеральний секретар Комуністичної партії Польщі, був більше поляком, як комуністом. Сьогодні ставляться до нього в Польщі з пошаною, зрозумівши, що він проголосив був вийнятковий стан у Польщі тільки тому, щоб не допустити Москву вислати проти Польщі збройну експедицію, як це зробив був Брежнєв у відношенні до Чехо-Словаччини. Едуард Шеварднадзе репрезентував СССР перед світом західньої демократії чесно, зручно і з великим хистом, ставши добрим партнером державного секретаря Джеймса Бейкера і разом із ним фактичним режисером історичної події — закінчення холодної війни. Але побачивши, куди веде амбіція Ґробачова, сполучена з його короткозорістю, як вона штовхає його „направо" з загрозою для свободолюбної Грузії, що її так само, як Україну, збройно приєднано до СССР, він зрікся міністерського посту.

Шеварднадзе зробив правильно і здобув собі пошану й популярність в СССР і за кордоном. Він відразу став поруч із Борисом Єлциним, у висліді своєї заяви,на з'їзді народних депутатів лідером поступової опозиції проти Ґорбачова. Цей останній вславився своїми зиґзаґуватими ходами, так що ніхто не може передбачити його найближчих рішень. Але виходить, що він, Ґорбачов, таки утотожнює лад в Совєтському Союзі з невільничим послухом Кремлеві і що він вирішив використати дані йому права і повновласті для заведення „дисципліни і ладу" в імперії військом і поліцією. Покищо він почав доказувати свою владу і силу у найменших і найслабших республіках — Литві, Латвії. Поліція, чи пак відділи КҐБ провели репресії проти тамошньої преси. Це вперше за понад п'ятирічне урядування Ґорбачова, він сам собі перечить, перекреслюючи проголошену ним „ґласность" — свободу слова і друку.

Повторяємо сказане уже на цьому місці: на велетенському просторі від Балтики до Владивостоку, і від Білого по Чорне море не можна правити військом і поліцією. І під кінець XX сторіччя не можна нехтувати волею народів, які становлять штучний зліпок совєтської імперії. Коли Ґорбачов вирішив завести „дисципліну і лад", військом і поліцією, то він може мати успіх в окремих республіках тільки на короткий час. Військово-поліційна диктатура в СССР доведе до політичної ізоляції імперії. А в середині імперії мусить довести до якогось спротиву. Це закон давній, що кожна акція спричинює реакцію. Привернути в цілому Совєтському Союзі ту атмосферу страху, яка панувала за часів Сталіна, тепер уже неможливо. За численними прецендентами із всесвітньої історії можна сподіватися, що швидше, чим пізніше настануть в СССР масові демонстрації і страйки. Те саме сталося і недавно в сателітських країнах. Безславний кінець румунського диктатора Ніколае Чаушеску і його дружини може повторитися на більшу мірку. Захід боїться хаосу на Сході Европи.

Ґорбачов своїм зворотом „направо" став ґарантом не ладу, а саме хаосу. Виграє остаточно не Міхаїл Ґорбачов, а Борис Єлцин і Едуард Шеварднадзе.

Микола Світуха

„КОЛИ ПОВЕРНУТИ НАРОДОВІ ІСТОРІЮ"

„Україна прямує до незалежности" — це заголовок довшої статті, яка появилася у впливовому і широко поширеному франкомовному журналі „Лє Монд Діпломатік" в числі за грудень 1990 року. Як досвідчений журналіст і довголітній кореспондент в Москві паризького журналу „Л'Юманіте", автор статті Бернард Фредерік є добре ознайомлений з ситуацією в Совєтському Союзі. З статті видно, що він має також добре відчуття ваги подій в Україні і непересічне розуміння історичного минулого українського народу. Об'єктивність його аналізи тут і там підважена схильністю автора насвітлювати історію з погляду, на жаль, так поширеного між західньоевропейськими істориками. Одначе сам факт, що прогнози автора про майбутнє України не збігаються з нашими сантиментами і побажаннями, не міняє потреби пізнати його погляди, тим більше коли вони публікуються на сторінках такого поважного журналу як „Лє Монд Діпломатік".

Нав'язуючи початок своєї статті до концепції Ґорбачова перейменувати СССР на Союз Суверенних Совєтських Республік, Б. Фредерік стверджує що „майбутність нової федерації буде однаково залежати від наставлення Росії, як і від України, цієї другої за своїм населенням і своїми багатствами республіки, яка має намір насамперед прийняти нову конституцію, заки вступити в діялог з центром".

На погляд автора, до 1988-го року центр взагалі не допускав потреби думати про якубудь перебудову Союзу. Політика центру супроти республік заключалась у поширеній автономії, самоуправі і самофінансуванні. Кремль, напевно, сподівався, — пише автор, — що економічні реформи і демократизація в скорому часі принесуть зміни на краще. Так довго, поки Україна не ворушилася, не було небезпеки в „спільному домі" совєтських народів.

Характеризуючи Щербицького, як останнього представника брежнєвського періоду, Б. Фредерік підкреслює, що незважаючи на зовнішні познаки кращого життєвого стану в Україні, багато економічних показників вказувало на упадок продукції сільського господарства, тяжкої індустрії і енерґетики. Консерватизм Щербицького і його прибічників довів до критичного стану в вугільних копальнях Донбасу, посилив реакцію населення на приховування правди про розміри Чорнобильської катастрофи і зрушив свідомість української інтелігенції про конечність фундаментальних змін.

Автор признає, що гласність видвигнула на денне світло довго приховані історичні події, між ними період УНРеспубліки 1917-1920 років, відродження Української Греко-Католицької Церкви в Західній Україні, насильну колективізацію і штучний голод 1933-го року, масові сталінські депортації в повоєнних роках та багато інших.

„Коли повернути народові історію, — пише автор — вона стає мітом. Народ нею захоплюється, зокрема, в тяжких умовах сьогодення і непевного майбутнього".

Багато уваги присвятив автор статті міжконфесійним і реґіональним конфліктам, які, на його думку, себе доповнюють. Доказом цього він уважає історичні суперечки за землі Західньої України „...поміж Росією, Польщею, Австро-Угорщиною і Німеччиною". Він навіть пригадує читачам, що мовляв, „...Львів називався Лємберґ, коли він був німецьким, або Львув, коли був польським". Автор бачить сьогоднішню Західню України як „...терен надзвичайної краси, заселений мішаниною народностей, — українців, росіян, поляків, жидів, мадярів...". Залишається враження начебто автор уважав відкритим питання про те, кому саме мав би належати Львів і ціла Західня Україна!

На думку автора, Рух втішається підтримкою інтелектуальної верстви Києва, колишніх політичних в'язнів з Західньої України і греко-католиків. Але в іншому місці автор говорить що „синьо-жовтий прапор повіває над міською управою Львова... його носять вулицями Києва, Харкова, міст Донбасу". Він признає, що вибори весною 1990-го року принесли поважний удар Комуністичній партії"..., об'єднуючи опозицію під прапором націоналізму, або, до якоїсь міри, антикомунізму". Але одночасно він уважає, що „комуністи не піддадуться впливам націоналістів".

„Декларацією Суверенітету, — пише Бернард Фредерік, — Україна проголосила свій намір мати власну армію, випустити власні гроші. Вона вимагає бути співтворцем Гельсінкського процесу і в листопаді безуспішно стукала в двері Вершинної Конференції в Парижі. Як член ООН від 1945 року, Україна не хоче бути філіялом Москви".

„Куди прямує Київ?" — ставить питання автор статті. У відповідь він цитує Л. Кравчука, який говорить про „суверенітет в Союзі". Цю тезу Кравчук повторив в половині листопада при підписанні угоди з Борисом Єлцином про співпрацю між Україною і Росією.

На думку автора, поміж всіми совєтськими республіками, за вийнятком Росії, Україна є, без сумніву, одною, яка має досить адутів для виходу з Союзу. Своїм простором і населенням вона дорівнює Франції. Вона має довге морське побережжя Чорного моря, яке є передумовою розвитку туризму і торгівлі. Вона постачає одну четвертину енергії Союзу, його сільсько-господарського машинобудівництва і телевізорів, і 35 відсотків сталі. Але Україна, як і загалом всі інші республіки, знає, що вона зможе дуже мало запропонувати для світового ринку з уваги на низьку якість її продукції, низьку продуктивність і застарілу технологію.

Отож, яке майбутнє бачить Бернард Фредерік для України?

„Питання майбутнього України і її ролі в новій федерації, яка прийде на

(Закінчення на стор. 6-ій)

Володимир Барагура

Білі голуби миру й чорне гайвороння

Коли пересідаю з підземки на надземку, бачу на плятформі перехрестя поїздів завжди цю саму картину — бабуся з кошичком у руках щедро розсипає їжу голодним білим голубам, сиволові любови й миру.

Але ідилія довго не триває. Незабаром надлітає хмарою чорне гайвороння. Воно своїм диким зловіщим кряканням розганяє білих голубів, не зважаючи на намагання бабусі захистити мирні птиці.

Раніше я не застановлявся над цією картиною, вважаючи її нормальним життьовим проявом — боротьбою за життя, за здобуття шматка хліба...

Одначе сьогоднішня світова ситуація в різдвяному й новорічному сезоні рокових зимових свят підсунула мені аналогію — жахливу ситуацію загрози світовому мирові й темної хмари, яка зависла над моїм народом, закриваючи ясний, соняшний промічник, що на мент заблис і зогрів новою надією мою знедолену батьківщину.

Ця настирлива картина й аналогія ввижалися мені, коли я з трудом вмостився на лавці переповненого нахабними пасажирами вагону. Мені причувався несамовитий виск бомбовиків і бриючих літаків, рев гармат всякого калібру, торохкотіння кулеметів, розриви ручних ґранат, скреґіт танкових вужівниць, стогін і зойки поранених та розпучливі, благальні крики вмираючих вояків „Мамо!", бо кого ж іншого, як не матір, може закликати молодий хлопець, який не зазнав ще життя, у хвилині тяжких страждань.

А скільки злочинів діється щоденно в мирному часі — гребежі, насилля, вбивства дітей батьками й навпаки, а все через ненаситність, звички, пристрасті та низькі інстинкти людей, яким замало цих ласк Божих, що ними Всевишній щедро їх обдаровує, тільки треба вміти й хотіти користуватися ними.

А найбільшим жахом опановує мене думка про долю моєї батьківщини, якій загрожує нова Голгота вже навіть без „залізної заслони", а на очах і за згодою, буцімто, миролюбного Заходу, якого єдиним мірилом добра і зла є власний, здебільшого шкурний інтерес або психопатична амбіція ввійти до історії великою людиною.

І все те апокаліптичне зло наклььовується, або вже здійснюється саме у святковий час, коли Новонароджений ще в пеленках мусить втікати перед злющим Іродом, коли ще майбутній Спаситель світу не почав місії, даної Йому Небесним Отцем, коли не засвідчив ще свого навчання й не затвердив заповіту „не убий" своєю мученичою смертю за гріхи людські.

І тому в цей апокаліптичний час, у ці „прокляті роки" з грудей віруючої людини видобувається оклик всепрощення:

Боже, не пам'ятай їм,
бо не знають, що творять!

Олександер Сарафин

АВТОМОБІЛЬНА ПРОМИСЛОВІСТЬ В 1991 РОЦІ

Кожного року протягом останніх 21 років „Ворлс Авто Ворлд" проводить інтерв'ю з керівниками компаній Дженерал Моторс, Форда, Крайслера та робітничою юнією відносно їхніх сподівань і плянів на наступний рік. Їхні погляди є подані у грудневому числі згаданого журналу з минулого року. Наміром статті є передати їхній збірний погляд та думки інших осіб про автомобільний ринок у 1991 році.

У загальному, довір'я покупців на 1991 рік є на дуже низькому рівні з причини економічного застою і можливости війни на Близькому Сході. Навіть якщо теперішній конфлікт у Перській затоці буде мирно розв'язаний з початком 1991 року, економічний застій буде продовжуватися, правдоподібно, аж до початку 1992 року. Наслідком того буде зменшена продаж авт не тільки в ЗСА, але також в Европі. Вищі ціни на бензину також матимуть неґативний вплив на автомобільний ринок, зокрема на продаж вантажних машин.

Більш конкретно передбачають оптимісти семимільйоновий випуск легкових і біля чотирьох з половиною мільйонів вантажних. Це означає на чотири відсотки нижче в порівнянні з 1990 року легкових автомобілів і біля шести відсотків вантажних машин. Деякі вважають, що автомобільний ринок в ЗСА буде зменшений на багато більше виробів. Західньоевропейська автомобільна промисловість сподівається продати в 1991 році біля 12.5 мільйона легкових автомобілів, або 300,000 авт менше ніж 1990 року.

Хоч запотребування на автомобілі у Східній Европі є великі, низький економічний рівень громадян не дозволить їм користати у більшій кількості з автомобільного ринку. Речники американської автомобілевої промисловости вважають, що тепер є великі можливості у Східній Европі, але її економічні зміни мусять дорівняти тим політичним змінам, які наступили впродовж останнього року. Американські автомобільні підприємства інвестуватимуть селективно у Східній Европі. Є великі зацікавлення в СССР, але його економічна ситуація, зокрема невимінність рубля, не сприяє інвестуванню. Південноевропейський ринок буде надалі притягати. Японські автомобільні підприємства продовжуватимуть свою активність на ринку світу, зокрема у Великій Британії. В Японії їхнє число знизиться до п'яти протягом дев'ятдесятих років.

Новий федеральний б'юджет ЗСА матиме в загальному позитивний економічний поштовх. Дещо з його провізій матиме неґативний вплив на автомобілеву промисловість — підвищені податки на бензину, медичну опіку, коштовні автомобілі і ґарантія пенсії. До цього ще треба додати підвищення цін згідно з новими умовами між автомобільними компаніями і робітничою профспілкою, які вже підписано влітку 1990 р. Всі ці вищі кошти спричинять піднесення цін автомобілів. Вони продаватимуться і далі по знижених цінах, хоч будуть спроби цю практику змінити. Юнія працівників автомобільної промисловости пропаґуватиме державну медичну опіку. В її пляні є організувати також працівників японських фірм, які мають свої філії в ЗСА. Робітнича юнія вважає, що договір між ЗСА і Мехіко відносно вільної торгівлі спричинить безробіття в ЗСА, тому що мехіканський працівник заробляє багато менше від працівника у ЗСА.

Цьогорічний перегляд автомобільної промисловости ЗСА стверджує, що Дженерал Моторс, Форд і Крайслер (т.зв. „великі три") є в стадії скорочення, а їхню робітничу профспілку чекають ще тяжчі часи ніж були з початком 1980-их років. Можливість війни з Іраком і з тим пов'язаний занепад економіки ЗСА можуть мати неґативні наслідки на автомобільну промисловість у 1991 році. Хоча її заробітки значно зменшаться в 1990 році, проте „великі три" не є в небезпеці. В порівнянні з ситуацією десять років тому, фабрики є більше продуктивні. Всі три фірми розумно розподіляють людськими і фінансовими ресурсами, потрібними для задоволення федеральних вимог. Ринкова ситуація їм не до вподоби, але з тим мусять погодитися. Їхні пристосування дала почин протягом останнього десятиріччя до спільних підприємств, диверсифікації і ґльобальности постачання складових частин.

Ганна Черінь

Різдвяний дар

Срібний сніг. Ялинки срібні...
Крик реклямних папірців.
Голосні дзвіночки дрібно
Спокушають покупців.

Всюди гамір стоголосий,
Мерехтливе море лиць...
Синьоносі Сентаклоси
Закликають до крамниць...

І снують веселі орди,
Й висипають із крамниць,
Накупивши повні торби
Розцяцькованих дурниць.

А над містом — спокій неба
І зірок ласкавий чар.
Що ж бажаю я для себе
На Різдво в святковий дар?

Не вбрання, не модні шалі,
Не розкішний параван,
Не пригоди небувалі
І не марний блиск оман —

Хочу дару я простого:
Хай же доля принесе,
Що не коштує нічого,
А дорожче над усе.

Хай це буде ніжне слово,
Теплий погляд, слів привіт,
Снігу білого обнова,
Різдвяної зірки світ —

І ЛЮБОВ! Любов людини,
Що в житті мета і зміст,
І з моєї України
Довгожданий, щирий лист.

Квітка Зорич-Кондрацька

ПО УКРАЇНІ З „ВІЗАНТІЙСЬКИМ ХОРОМ"

I.

На прохання проф. М. Антоновича і членів управи „Візантійського хору" я погодився їхати з голляндцями в Україну. Турне по Україні було заплянowano в 40-річчя існування хору.

Ювілейну дату 40-річчя вирішено відсвяткувати концертами в столичних містах України.

У травні 1990 року я поїхала в Голляндію на два тижні з метою пройти з хористами визначений репертуар. Завдання не зовсім легке, але приємне. Хористи здисципліновані, повні ентузіязму та особливого розуміння хорової культури. Не дивно, адже з ними 40 років працював видатний диригент проф. Мирослав Антонович.

Удруге я приїхала до Утрехту 12-го вересня 1990 року. На летунському майдані мене зустрів секретар хору Арнольд Шенк. У домі привітної родини Шенків я була вісім днів, відбуваючи вечорами в залі Центру культури проби хору. До речі, залю в Центрі культури хористи винаймають і самі винайм оплачують. Не всі хористи живуть в Утрехті, деякі живуть в інших місцевостях. Професор Антонович живе в місцевості Димірн.

В Україну ми їхали модерним вигідним автобусом: 52 хористів, проф. М. Антонович, отець Павло Когут із Страсбурґу (Франція), імпресаріо і бандурист Володимир Луців з дружиною (Англія) і я. Двічі ми зупинялися на нічліги: в Нюрнберзі і Будапешті. Країни Европи, які переїздили, розквітли в добробуті. Скрізь чистота, готелі, ресторани виряджені люксусово. Всього достатньо, чого тільки людина бажає. З увагою і цікавістю спостерігаю соковитий кольорами пейзаж Мадярщини. При дорогах станки з садовиною, заплетений у косу часник, коші з паприкою, всяка городина рясніє свіжістю і контрастує кольорами. Без пригод, у приємній атмосфері, ми доїхали до прикордонної митниці в Чопі, на Мадярщині. Нас зупинили. Дивлюсь навколо. Пейзаж не той, що милував око. Сіро, брудно, непривітно. Перед нами й за нами довжелезні колони авт чекають митної контролі. Наших валіз не перевіряли, але чомусь нам було сказано викласти все з автобуса. В Чопі ми стояли три години. Митні службовці не поспішають. Байдуже, інертно, повільно виконують свої завдання. Мене викликали з автобуса на розмову. — Що везете? Книжки? Які? — Веземо особисті речі, ноти, подарунки, а книжки? Хіба не можна везти? — О ні, ні, можна, — була ляконічна відповідь. Нам видали купони на бензину, ми поїхали.

Довго не сходила з очей картина довжелезних колон атомашин, втомлених пасажирів, що проклинали жахливу систему і совєтських митників. Переїхавши границю, голляндці молитовно проспівали „Отче наш" Гнатишина. „Отче наш" хористів, як пісня подяки Господеві, за щасливий переїзд кордону, зробила незабутнє враження і глибоко мене зворушила. До речі, цікаво згадати, що хористи кожну пробу хору кінчають молитвою „Отче наш". Ця молитва була для них під час цілого турне піснею подяки, піснею привітання і прощання. Доїхавши до Ужгороду, телефоном повідомлено (це не було легко) д-ра Емануїла Миська, голову „Фонду української культури" і професора львівської консерваторії Ярему Куб'яка, що згідно з пляном їдемо до Стрия і там зустрінемось.

Дороги страшні. Я ще такими не їхала. Непозначені, з вибоями. Їхали сім годин. Дощ лив без упину. Не бачила краси Карпат. Перед Стриєм, як домовлено, зустрінули авто. Сиґнали вказували, що це на нас чекають. Зупинились. Справді! З авта вийшли професори Мисько і Куб'як, а попереду них хтось третій майже бігом улетів у наш автобус. Яка несподіванка! Це Микола Кацал, диригент „Дударика" простягнув мені, величини мого росту, розкішні троянди. Ми привітались. Яка приємна, радісна зустріч! Голляндці здивовані й мило вражені: „Бачите, — кажу, — які в Україні джентлмени! Серед ночі і дощу спішать на зустріч з трояндами зі Львова до Стрия!" — Я коротко пояснила моє знайомство з Миколою Кацалом.

Їдемо за автом львів'ян до Брюхович, під Львів. О третій годині ночі доїхали до санаторії „Сокіл" у Брюховичах. Перед санаторією вітають нас дівчата в народних одягах хлібом і сіллю. Хористи на привітання заспівали „Отче наш". Картина для усіх повна емоцій і переживань. Нас частують гарячою вечерею. Обслуга дуже чемна, ввічлива, гостинна, в усьому нам допомагають. Приміщення дуже добре. Три години сну, швидко вдягаємось, їмо сніданок і їдемо до міської ратуші Львова. У старій історичній ратуші розливається привітальне „Отче наш". Павл Гакінес вручив посадникові П. Котикові листа від посадника Утрехту, відбулася церемонія обміну дарунками й короткі промови. Хористи з провідником Ігорем з Брюхович поїхали оглянути наш старий чудовий город. Ігор давав коментарі по-українському, проф. Антонович перекладав на голляндську мову.

О год. 7:30 у залі львівської Філярмонії концерт. Перша частина концерту — релігійний репертуар, друга — твори різних наших композиторів і народні. Заля вщерть заповнена. Концерт пройшов успішно, під рясні апльодисменти публіки. Нас вітали промовами і квітами львівські хори „Боян", „Гомін", „Горлиця", „Дударик", також невідомі ентузіясти хорового співу голляндців. На концерті були присутні видатні представники музичних кіл Львова: Микола Колесса, Марія Білинська, Євген Вахняк, Іван Небожинський, Микола Кацал, Марія Крушельницька та інші, а також відомі політичні діячі: Чорновіл з дружиною, Калинці. Всіх не вмію назвати. В передніх рядах доглянула зі сцени родину моїх батьків. Публіка оваційно оплескувала виконавців, заля співала многоліття. У співі публіки справжня українська щирість і захоплення. Концерт закінчено гимнами: голляндським і українським. Довго, дуже довго на вгасали оплески. Здавалось, не буде їм кінця.

У неділю, 30-го вересня Св. Літургію у храмі св. Юра служив Митрополит Володимир Стернюк в асисті отця П. Когута, співав „Візантійський хор". Для мене і багатьох присутніх це незабутня історична подія. У храмі і перед храмом тисячі народу. Всі зворушені, на очах вірних сльози. Після відправи не можна було протиснутися до автобуса. Люди обнімали нас, плакали, співали на вулиці многоліття. Хористи роздавали людям сувеніри — гарні релігійні образки. Всі були зворушені. З плачем прощали нас, проводили автобус, довго, довго виднілі піднесені вгору руки.

Продовження буде.

Екологічні проблеми сучасної України

У своїй історичній фазі відродження Україна мусить боротися не лише із занечищенням усіх ділянок її життя комуністами, але також із занечищенням повітря, води і землі смертоносними радіоактивними елементами і хемічними сполуками. Забруднення середовища в наслідок неконтрольованих відходів індустрії, а найбільше в районах аварії в Чорнобилі, дійшло до небувалих в історії людства розмірів. Розв'язка екологічних проблем стала питанням життя і смерти не лише для населення України, але також для південної Білорусі й частини північної Европи.

Відділ Народного Фонду Допомоги Україні в Лос Анджелесі кинув жмуток світла на екологічні проблеми сучасної України на інформативному вечорі, який відбувся 17-го листопада 1990 року в залі української католицької церкви. В програму входили головно відео-репортажі із важніших епізодів сучасного життя в Україні і короткі доповіді гостей, науковців з України. Перший відео-репортаж „Живий Ланцюг" від Львова до Києва — це величава демонстрація національного пробудження і єдности українського народу. Цей фільм, мимо недосконалої якости, зробив на публіку потрясаюче враження. Слідуючий відео-репортаж, який пояснював англійською мовою Юрій Раковський, — це важливий документальний фільм, який є доказом руйнівної монополії повільного і плянового нищення України. В містечку Прип'ять, яке лежить кілька кілометрів від Чорнобиля, люди довідались про аварію з дводенним запізненням. Життя йшло нормально. Щойно 48 годин по аварії почалась евакуація Чорнобиля. Чорнобиль перетворився на мертве місто. Декілька днів після аварії голова Верховної Ради Української Республіки запевняв у Києві, що немає жадної загрози від радіяції, все в порядку. І дійсно, 1-го травня зігнали в Києві людей на традиційну параду: навіть зорганізували перегони роверистів... Яких 60 км від Чорнобиля, на границі забороненої зони, є село Народичі. По стороні забороненої зони всіх виселили. Зате по другій стороні цієї границі люди живуть далі, бо не мають грошей, щоб переселитись, і вкінці не мають куди. І так населення Народичів мусить гинути повільною смертю. На фільмі можна було бачити деґенерацію новонароджених дітей і звірят, спричинену радіоактивними елементами в повітрі, воді та землі. Почались масові демонстрації по всій Україні. І ось у Кривому Розі на 100-тисячній демонстрації виступив голова Української екологічної асоціяції „Зелений Світ", доктор медичних наук, член Верховної Ради СССР, письменник Юрій Щербак. Він зазначує, що Міністерство здоров'я — це міністерство таємниць. Чому ніхто з цього міністерства не прийшов на демонстрацію!? Чується оклики народу: „Ганьба!... Ганьба!".. Коли почав говорити секретар „Зеленого Світу" і заторкнув політичні питання, хтось навмисно вилучив мікрофон. Знову масові оклики: „Мі-кро-фон!" В останній частині цього репортажу була показана жахлива картина міста Запоріжжя. Сотні фабричних димарів у важких хмарах густого диму... 280 тисяч тонн диму і неозначена кількість фабричних відходів затроюють щороку місто Запоріжжя. „Це місто стало відкритою могилою для його мешканців, — пояснювала коментаторка цього відео. — Це — газова комора, в якій немає чим дихати." Ось і через те в Запоріжжі є велике поширення різних хворіб в наслідок занечищення середовища. Тут так, як і коло Чорнобиля, діти родяться з різними аномаліями. А все це діється тому, що уряд не зацікавлений здоров'ям мешканців, — каже коментаторка фільму.

Далі в програмі виступали наші науковці — гості з України Юрій Міщенко, біолог, член Руху, провідник „Зеленого Світу", і д-р Анатолій Павлов, інженер економіки, спеціяліст термічної енергії. Екологічна асоціяція „Зелений Світ" заснована в жовтні 1989 року, нараховує тепер кілька сот тисяч членів. В кінці вересня 1990 року відбувся Установчий з'їзд партії „Зелених" України, головою якої є Юрій Щербак. Мета цієї партії — це боротьба за соціяльну справедливість, за чистоту середовища і здоров'я людини, за відродження природи і за національно-культурну спадщину України.

Перший виступив д-р Ю. Міщенко; перекладачем на англійську мову був Богдан Футала.

„Життя на Україні невеселе, — говорив д-р Міщенко. — Ми одержуємо суверенність, але це діється на руїні духовій і екологічній... Екологічна ситуація на Україні жахлива, ми навіть не маємо придатної до пиття води. Занечищення повітря, води і землі перевищує в деяких районах норму в десятки або й сотні разів". Національний і культурний стан України, — говорив д-р Міщенко, — поганий, особливо в тих районах, де екологічна ситуація найгірша, як наприклад в районах Донбасу, Слобожанщини і на півдні України.

„Найстрашніша біда в Україні — це Чорнобиль. 26-го квітня 1986 року страшна радіоактивна хмара пронеслася над всією Европою, але найбільше постраждала північна Україна і південна Білорусь. 10 мільйонів акрів, на яких живе чотири мільйони населення, затроєні радіяцією. 100 тисяч людей живе в тих районах, в яких життя є загрожене надмірною радіяцією. На дні Дніпра біля Києва нагромадилось біля 30 тисяч Кюрі радіоктивности (один кюрі — це 37 більйонів розпадів нукліду на секунду). Люди починають хворіти на раніше невідомі тут хвороби, як, наприклад, левкемію, рак щитової залози, радіоакційну катаракту і загальне ослаблення імунної системи. Відбуваються страшні ґенетичні зміни рослинности, особливо в 30-ти квадратних кілометрів зоні".

Що Москва не хотіла рятувати українське населення від чорнобильської радіоактивности, а навпаки — використовувала цю аварію, щоб масово нищити населення, свідчить факт, що протягом двох днів затримувала в таємниці аварію в Чорнобилі. Лише західньо-европейським радіостанціям можна завдячити те, що вдалось невелику кількість дітей перевезти з Києва в Карпати в цей час, коли тисячі дітей мусіли себе наражувати на смертоносну радіяцію під час першотравневої паради.

Розв'язати проблеми екологічні на Україні дуже важко. Нарід зрозумів, що уряд тоталітарної системи не думає про здоров'я громадян і їх дітей, а кладе на перше місце свої ідеологічні засади . — І так чорнобильська катастрофа стала могутнім поштовхом для розвитку демократії й опозиційних сил в Україні. Постали сильні організації: Зелений Світ і Народний Рух України, які борються за національне і економічне відродження України. Під тиском цих організацій уряд УССР був змушений прийняти рішення закрити чорнобильську станцію і встановити мораторій на дальший розвиток нуклеарної енерґії на Україні. Але найголовнішим кроком тиску опозиції на реакційні сили стала Декларація про Суверенітет України.

У відповідях на питання від публіки доповідач подав ще декілька подробиць на тему екологічних проблем.

Д-р А. Павлов подав коротку історію екологічного руху на Україні. Екологічна група „Зелений Світ" була створена рік після аварії в Чорнобилі. Коли появилась „перестройка" Ґорбачова, народ побачив правдивий стан екології і люди почали гуртуватись у „зелені групи". Головним гаслом асоціяції „Зеленого Світу" є відродження України: „Ми маємо 25 відділів, — говорив д-р Павлов, — і різні комітети, які займаються специфічними проблемами. Ми маємо також 10 експертних колеґій, які роблять експертизи на добровільних засадах. Маємо також газету, яка насвітлює актуальні екологічні і політичні питання — „Зелений Світ", бо ця асоціяція є теж організацією політичною. Разом з Рухом та іншими вона творить Демократичний Бльок України. В 1988 році вибрано 11 людей із „Зеленого Світу" до парляменту Совєтського Союзу. Але Москва злякалась українських впливів у їхньому парляменті і почала робити перешкоди, щоб не допустити українців до виборів у 1989 році. Почались демонстрації. Д-р Павлов згадав також про сильну спілку „ритуальних". Це є допомога для людей, які живуть в найбільш забруднених зонах. „Зелені" помагають цим людям грішми, ліками тощо. Мають „Зелені" міжнародні зв'язки, завдяки яким висилають дітей на лікування до Швайцарії, Франції й Англії. При кінці доповіді д-р Павлов подав кілька вимог від „Зеленого Світу", які уряд прийняв і поробив відповідні рішення: 1) Закрито чорнобильську атомну станцію, де ще працює три реактори по 1,000 меґаватів кожний (рішення прийнято в лютому 1990 року). 2) Завдяки акції „Зеленого Світу" уряд перервав будову радарної станції біля Мукачева. 3) На останній сесії Верховної Ради був прийнятий під тиском Руху й інших організацій мораторій проти будівництва реакторів на Україні. 4) Було закрито декілька майже готових реакторів і хемічна фабрика А. Гаммера. 5) Проти кримської атомної станції „Зелений Світ" зібрав 230 тисяч підписів і цієї станції не відкрили.

Далі в програмі виступив д-р Андрій Олесіюк, який був учасником Світового Конґресу Українських Лікарів у Києві — Львові. Це був перший Конґес Українських Лікарів, що відбувся на Рідних землях. Д-р А. Олесіюк, анастезіолог, колишній полковник Летунства Воєнної Фльоти і активний діяч багатьох організацій, розповів про цей Конґес, в якому брало участь біля 350 лікарів з-поза меж України і від 300 до 400 лікарів з України.

Четвертим доповідачем був завідуючий Інституту кібернетики Академії наук УССР, професор київського Політехнічного Інституту (працював теж в університеті в Чикаґо) — д-р Віктор Іваненко. Проф. В. Іваненко зазначив, що відродження України залежить від інтелектуального стану населення, від стану освіти і науки, і дав короткий огляд системи вищого шкільництва в Україні, критично оцінюючи якість освіти там, яка не дорівнює західньо-европейському рівневі. Він казав, що специфіка знань не відповідає потребам господарства, освіта там бідна під оглядом матеріяльним. Учителі не дістають відповідної платні до їх знання. По закінченні шкіл учителі є дуже слабо платні, так що в школах панує безнадійність, навчання безвідповідальне і учні прямо не мають бажання вчитись . „Структура науки така, — казав професор далі, — що рівень її в таких практичних ділянках як комп'ютеризація, біотехнологія, матеріялознавство дуже низький". Академія наук, яка була за давнього ладу на високому рівні, зовсім підупала. Большевики створили в Академії таку систему, в якій всі учені були залежні від партії й уряду.

Український гумор у формі анекдоту радить, як побороти це лихо: „Українець Іван поїхав до своєї родини за кордон у гості. В тій країні, куди він приїхав, розвелось багато щурів. Посадник міста запросив мудреця, щоб знайшов якусь розв'язку, бо всі інші засоби завели. Мудрець витягнув з пазухи малого щурика -,пацючка'. Цей щурик почав котитись і гудіти, і всі щурі повиходили з нір і з підвалів та пішли за щуриком до річки і там всі потопились. Іван подивився на цей винахід, прийшов до мудреця і каже: , Послухайте, чоловіче добрий, чи ви не могли б зробити для нас такого маленького москалика?" — і з жартом проф. Іваненко вказував, що ця оптимістична казочка, яка є розповсюджена широко по Україні, є доказом, що нарід прямує до розкріпачення, до незалежности. Першим кроком на цьому шляху буде відродження Києво-Могилянської Академії.

На закінчення програми висвітлено відео-репортаж: „500-річчя Запорізької Січі". Це була дійсно імпозантна маніфестація українського патріотизму.

Ця Лосанджелівська імпреза мала теж виставку біля 50 плякатів з України з критикою неґативних явищ сучасного там життя. Плякати ці привезла з Києва Аня Шалаута і, разом з д-ром Гуньком, приготувала до виставки. В літературному відділі можна було бачити книжки таких авторів, як Ліна Костенко, Василь Стус, В. Симоненко та інші. Відділ преси був заповнений численними зразками українських часописів: „За Вільну Україну", „Літературна Україна", „Україна і Світ", „Зелена Україна" тощо. Мистецькі вироби, копії дереворитів Віталія Литвина, грамофонові плити і касетки були розставлені в кіоску Центру Українського Мистецтва, директором якого є Дарія Чайковська. Імпрезу закрив о год. 10:30 вечора інж. Зенон Захаріясевич, голова відділу НФДУ, відділ Лос Анджелес.

Заля була вщерть виповнена глядачами; було досить молоді. Дохід з імпрези був значний; НФДУ придбав нових членів. Публіка була повністю задоволена і ще довго по закінченні вечора не розходилась до домів, засипуючи гостей з України безліччю питань. Перед вечором по полудні цього ж дня у п-ва Шмотолохів була товариська зустріч вужчого кола громадян з гістьми з України. З не-українців були присутні екологічні активісти з Sierra Club, Heal the Bay й інших подібних організацій, співзвучних із „Зеленим Світом". Був також присутній приятель українців, жидівський активіст Марко Котляр. Він сам весело себе представив: „Я є єврей, український націоналіст". У розмовах з нашими науковцями з України можна було відчути, що ситуація під кожним оглядом погана, але наш нарід працює, не покладаючи рук, енергійно взявшись до відбудови своєї держави.

В епілоґу можна сказати, що цей вечір „Сучасна Україна" був наскрізь успішною імпрезою в Лос Анджелівській громаді і може бути зразком таких імпрез по інших наших громадах.

Ігор Лесик

Суспільна Служба Українців Монтреалю — жертвам Чорнобиля

У четверту річницю чорнобильської катастрофи Суспільна Служба Українців Монтреалю проголосила квітень 1990 року місяцем допомоги дітям Чорнобиля. Того місяця її добровольці зібрали на цю ціль 1,850 дол., при чому найбільше, бо 750 дол., зібрала доброволець Люба Левицька. Цю суму повністю вислано Українській Медично-Харитативній Службі в Мюнхені на допомогу групі найбідніших хворих дітей, які влітку 1990 року туди приїхали з України на лікування.

Другим способом зібрати гроші на допомогу жертвам Чорнобиля був розиграш, що його організувала монтреальська Суспільна Служба під гаслом „Як не ми, то хто?". Розиграш 20 нагород, які пожертвували деякі підприємства — свої й чужі — та приватні особи, постановлено відбути на чайному вечорі ССУ в неділю, 2-го грудня 1990 року, в залі української православної катедри св. Софії в Монтреалі.

Чайний вечір відкрив голова монтреальської ССУ Богдан Баб'як. В своєму слові він сказав, що з уваги на жахливе становище в Україні ССУ до свого клича „Допоможіть нам допомагати другим!" додає другий — „Лицем до України!"

Від Відділу Конґресу Українців Канади учасників вечора, зокрема гостю з Торонто, голову Суспільної Служби Українців Канади Олю Даниляк, привітав його голова Ярослав Кульба. Згадавши про минуле ССУ в Монтреалі й її працю, він підкреслив, що одним з її найбільших обов'язків є тепер приходити з допомогою жертвам Чорнобиля.

Важливою частиною програми вечора була доповідь О. Даниляк, яку представив зібраним Б. Баб'як. Доповідачка сказала, між іншим, що для успішної допомоги жертвам Чорнобиля треба, перш за все, закупити для лікарень, де вони перебувають, відповідне медичне устаткування. В цю акцію повинна включитися також Суспільна Служба Українців Монтреалю. Після доповіді О. Даниляк давала практичні поради тим дискутантам, що хотіли знати, як найкраще можна матеріяльно допомагати своїм рідним в Україні. На запитання зацікавлених медичною допомогою Україні пояснила, що її треба так організувати, щоб з неї користали ті, для яких вона призначена. Саме таку допомогу організує Централя Суспільної Служби Українців Канади.

Комітет чайного вечора Суспільної Служби в Монтреалі для допомоги [illegible] Чорнобиля (зліва, сидять): А. Спасик, Л. Кочерга, Б. Баб'як, О. Русин і Л. Левицька; (стоять): І. Заяць, В. Осуховський, Д. Спасик, Є. Костюк і В. Багира.

У мистецькій програмі вечора взяли участь дві молоді співачки, дочки колишнього активного голови Суспільної Служби в Монтреалі д-ра Богдана Волянського, Галя і Леся, та співак-бандурист Володимир Мота. Сестри Волянські виконали дві пісні — одну, яку склав їхній батько, „Твої очі", і другу, що її він переклав з англійської мови, „Ластівки", а В. Мота — дві народні пісні, „Вечір надворі" і „Ой полетіла зозуленька", та пісню Д. Павличка й О. Білаша „На Чорнобиль журавлі летять".

Завдяки активності добровольців, які від вересня розпродували в українській громаді квитки, цей розиграш увінчався незвичайним успіхом — на допомогу дітям Чорнобиля зібрано 10,000 дол. Цією гарною сумою монтреальська Суспільна Служба Українців допоможе своїй Централі в Торонто набути необхідне медичне устаткування для українських лікарень, щоб у них можна було належно обстежувати й лікувати осіб, в першу чергу дітей, потерпілих від наслідків катастрофи в Чорнобилі.

Адольф Гладилович

Коляда учнів школи св. Івана Хрестителя в Нюарку

Чомусь так є, що образ традиційного Різдва все є з минулих часів. Американці зображають сани з кіньми, вогонь у ватрані, пусті, снігом присипані вулички і дітей на совгах на замерзлому ставочку. Для українців Різдво викликає образ хатинки з печею з кахлями і дідухом в куті. Описуємо як треба класти під обрус сіно, якого в місті годі набути. Варимо 12 страв, що навіть найславнішому їдунові трудно в сьогоднішних часах подолати. І відколи пам'ятаю Різдво, знаю тільки одну маму, що один раз дозволила дітям кинути кутю об стелю.

Одна традиція, яку легко можна примінити до сучасного часу й оточення — це коляда. Це правда, що колядники не можуть ходити від хати до хати, де всі святкують те саме свято в той самий час. Але вістка, яку коляда сповіщає є безчасна і так само актуальна сьогодні, як через довгі роки її існування.

Для учнів школи св. Івана Хрестителя коляда залишиться в пам'яті помітним спомином їхнього різдвяного пережиття. За ініціятивою директорки Сестри Марії Розмаринович вже п'ятий рік підряд увесь місяць грудень школа бренить різдвяною піснею. В неділю, 16-го грудня 1990 року діти виступили зі своєю колядою перед громадою Нюарку на концерті, який відбувся в церкві св. Івана Хрестителя.

Дітвора колядує.

Під проводом трьох учительок: З. Берези (хор вищих кляс), М. Волянської (хор нижчих кляс), Н. Кудрик (садочок) і при супроводі акомпаньяменту фортеп'яна Т. Богданської і Л. Матківської та сольоспіву М. Волянської учні відспівали міжнародні колядки: американські, канадські, і французькі і 12 українських народних і реґіональних коляд. Колядки переплітали деклямації, віншування і вертеп, підготовані М. Робак і В. Ковблянською. Щирий, радісний спів дітей чепурно перебраних за ангеликів, ялинки і дієві особи вертепу доказали, що традиція української коляди продовжується.

При виході з церкви після концерту можна було купити заздалегідь награну звукову тасьму з концерту. Це дало нагоду зберегти на довше новонабутий святочний настрій та поділитися ним з другими, що не могли прийти послухати школярів.

В якому ми щасливому положенню, що можемо користати з модерної технології щоб поширювати традицію, яка інакша була би майже не до здійснення. Нехай тасьма з концерту коляд учнів школи св. Івана і інші записи українських коляд будуть для нас тими колядниками, що колись ходили зі звіздою. Ми їх можемо слухати в хаті, чи під час їзди автом. Їм сніг не буде скрипіти під чоботами і міхоноша не наставить мішка. Але вслухавшись у їх віковічні слова при[illegible]аємо собі, що дійсно і знову „Нова радість стала!".

Оленка Юрчук

Концерт Ніли Крюкової і Галини Менкуш

Відносно недовго по своєму першому виступі у Дітройті, завітали до нас ці дві мисткині, які залишили по собі якнайкраще враження. Їх другий виступ був не менш успішним, бо програма була цілковито нова і виконана з унікальною вмілістю. Концерт спонзорували Культурно-Мистецький Клюб і Товариство Прихильників Народного Руху України.

Вітаючи їх, Володимир Баран підкреслив, що коли читання поезії в Україні є популярним способом запізнати зацікавлену публіку з новою поезією, у нас це явище невідоме. І коли ми можемо очеркнути поезію як музику серця і душі, то чи може бути щось іншого кращою товаришкою прояву цієї поезії як дійсна музика? І коли ця музика випливає з того самого народного первня, що й поезія і подана нам нашим улюбленим народним інструментом бандурою, то чи може бути більш повний та заокруглений вияв нашої мистецької творчості? Бо тут сполучені в одне — геній Шевченка та таланти наших многих поетів з мистецтвом слова Ніли Крюкової та голосом і грою Галини Менкуш.

Художнє читання — це своєрідна літературна критика. Бо це, що літературознавець словами киненими на папір виявляє задум автора, художнє читання доносить до слухача красою слова, гнучкістю, модуляцією та інтонацією голосу.

Ніля Крюкова з великою ніжністю віддала цим разом „Катерину" Т. Шевченка. Її широкий діяпазон голосових нюансів дозволяє їй виявити різнородні настрої й думки тексту, схопити багатство його змісту і об'явити його слухачам. Рецитація її збагачена піснями Г. Менкуш із співзвучними мелодіями і текстом, творили гармонійну мистецьку одність. Н. Крюкова розуміє значіння павзи в рецитації, що ніби задержує віддих та напружує увагу.

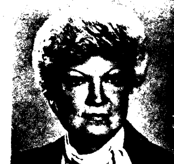
Г. Менкуш в своєму виступі відспівала ряд невідомих нам пісень, таких як народну закарпатську „Як я сіно грабала зелене", як також до слів поетів як В. Стуса „Ти шукай тінь червоної калини", О. Олеся „Лебеді", „Балада про воронів", підложжям якої є знущання і переслідування над українським народом в 1930-их роках комуністичною владою. Вартий уваги є музичний супровід до цієї пісні своїм похмурим, жалібним настроєм. Ще „Осінь в Україні" В. Косовського, репресованого поета, який на Сибірі в тузі описував цю добу в Україні. До більшості тих пісень музику написала Г. Менкуш. Це співачка обдарована приємною краскою голосу, яким ірудує з великою гнучкістю.

Н. Крюкова збагатила програму поданням зразків народного гумору, як також описом вагомих подій (голодівка студентів у Києві) в яких вона брала також участь.

В. Б.

scope travel inc · УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖЕЙ

Марійки Гельбіг

1605 Springfield Ave., Maplewood, NJ 07040 Tel: 201 378-8998 — TOLL FREE: 1-800-242-7267 — FAX: 201 378-7903

1991 ESCORTED GROUP TOURS TO UKRAINE AND OTHER DESTINATIONS

No.	Tour	Dates / Carrier	Itinerary	Dates	Price
1.	**SKI UKRAINE** & AUSTRIA 17 DAYS *Escort: George Kupchynsky*	**FEB 21-MAR 9** SWISSAIR ITOSRIEWR040	BUDAPEST LVIV SLAVSKE BUDAPEST EHRWALD	FEB 22 TRANSIT FEB 23-26 FEB 26-28 MAR 1-2 MAR 2-9	$2500 SGL $500
2.	**PYSANKA** 12 DAYS *Escort: Yara Litosch*	**APR 3-14** SWISSAIR ITOSRIEWR040	BUDAPEST LVIV BUDAPEST	APR 4 TRANSIT APR 5-12 APR 13-14	$1850 SGL $220
3.	**LVIV EXPRESS I** 13 DAYS *Escorts: Halia Bartkiw & Yurij Stasiuk*	**APR 25-MAY 7** SWISSAIR ITOSRIEWR046	BUDAPEST LVIV BUDAPEST	APR 26 TRANSIT APR 27-MAY 6 MAY 6-7 *BREAKFAST BASIS ONLY*	$1700 SGL $250
4.	**KVITKA** 12 DAYS *Escort: Lesia Kachmar*	**MAY 3-14** LUFTHANSA ITOLH10125	LENINGRAD LVIV KIEV	MAY 4-7 MAY 7-11 MAY 11-14	$2200 SGL $250
5.	**ZOZULIA I** 13 DAYS *Escort: Wolodymyr Wolowodiuk*	**MAY 14-26** LUFTHANSA ITOLH10126	BUDAPEST LVIV KIEV	MAY 15-16 MAY 17-22 MAY 22-26	$2000 SGL $250
6.	**PODOLANKA I** 15 DAYS *Escort: Nestor Nynka*	**MAY 21-JUN 4** SWISSAIR ITOSRIEWR040	BUDAPEST LVIV TERNOPIL BUDAPEST	MAY 22-23 MAY 24-29 MAY 29-JUN 2 JUN 3-4	$2000 SGL $350
7.	**BANDURA I** 18 DAYS *Escort: Bohdan Kobzar*	**MAY 30-JUN 16** LUFTHANSA ITOLH10126	BUDAPEST LVIV TERNOPIL KIEV	MAY 31-JUN 1 JUN 2-7 JUN 7-11 JUN 12-16	$2500 SGL $400
8.	**PILGRIMAGE** TO UKRAINE 18 DAYS *Escort: Nadia Stetkewycz* *Under the Spiritual guidance of: V. Rev. Marian Butrynsky*	**JUN 20-JUL 7** LUFTHANSA ITOLH10126	BUDAPEST LVIV EXCURSIONS: HOSHIV-HRUSHIV-POTCHAYIV-OLESKO-ZARVANYTSIA KIEV	JUN 21-22 JUN 23-JUL 3 JUL 3-7	$2700 SGL $350
9.	**VESELKA** 17 DAYS *Escort: Kvitka Semanyshyn*	**JUN 24-JUL 10** SWISSAIR ITOSRIEWR042	BUDAPEST LVIV KIEV LENINGRAD MOSCOW	JUN 25-26 JUN 27-JUL 1 JUL 1-5 JUL 5-8 JUL 8-10	$2850 SGL $425
10.	**KARPATY** 21 DAYS *Escort: Lida Choma*	**JUN 27-JUL 17** SWISSAIR ITOSRIEWR044	BUDAPEST LVIV KIEV TERNOPIL UZHOROD PRAGUE	JUN 28-29 JUN 30-JUL 5 JUL 5-8 JUL 9-12 JUL 12-14 JUL 15-17	$3000 SGL $475
11.	**ZOZULIA II** 13 DAYS *Escort: Andrew Keybida*	**JUL 2-14** LUFTHANSA ITOLH10126	BUDAPEST LVIV KIEV	JUL 3-4 JUL 5-10 JUL 10-14	$2150 SGL $300
12.	**CHAIKA** 17 DAYS *Escort: Stefa Chaplynsky*	**JUL 5-21** LUFTHANSA ITOLH10126	BUDAPEST LVIV YALTA KIEV	JUL 6-7 JUL 8-13 JUL 13-16 JUL 16-21	$2700 SGL $400
13.	**POLTAVKA** 20 DAYS *Escort: Miroslau Kolenskyj*	**JUL 9-28** LUFTHANSA ITOLH10126	BUDAPEST LVIV YALTA KHARKIV POLTAVA EXCURSIONS: OPISHNIA-RESHETYLIVKA KIEV	JUL 10-11 JUL 12-16 JUL 16-18 JUL 18-20 JUL 20-23 JUL 24-28	$3000 SGL $450
14.	**BANDURA II** 18 DAYS *Escort: Ulana Bachynsky*	**JUL 18-AUG 4** LUFTHANSA ITOLH10126	BUDAPEST LVIV TERNOPIL KIEV	JUL 19-20 JUL 21-26 JUL 26-30 JUL 31-AUG 4	$2600 SGL $400
15.	**BUKOVYNA** 17 DAYS *Escort: Myron Babiuk*	**JUL 19-AUG 4** LUFTHANSA ITOLH10126	BUDAPEST LVIV CHERNIVTSI KIEV	JUL 20-21 JUL 22-27 JUL 27-31 JUL 31-AUG 4	$2500 SGL $350
16.	**PODOLANKA II** 15 DAYS *Escort: Ivanka Hankewycz*	**JUL 23-AUG 6** SWISSAIR ITOSRIEWR040	BUDAPEST LVIV TERNOPIL BUDAPEST	JUL 24-25 JUL 26-31 JUL 31-AUG 4 AUG 5-6	$2150 SGL $300
17.	**LVIV EXPRESS II** 13 DAYS *Escorts: Oksana Shewchyn & Alex Napora*	**JUL 25-AUG 6** SWISSAIR ITOSRIEWR046	BUDAPEST LVIV BUDAPEST	JUL 26 TRANSIT JUL 27-AUG 5 AUG 5-6 *BREAKFAST BASIS ONLY*	$1850 SGL $250
18.	**KALYNA** 16 DAYS *Escort: Maria Cyhan*	**JUL 30-AUG 14** LUFTHANSA ITOLH10127	BUDAPEST LVIV KIEV VIENNA	JUL 31-AUG 1 AUG 2-7 AUG 7-11 AUG 11-14	$2650 SGL $350
19.	**HALYCHANKA** 20 DAYS *Escort: Nadia Luciw*	**JUL 30-AUG 18** LUFTHANSA ITOLH10126	BUDAPEST LVIV KIEV	JUL 31-AUG 1 AUG 2-14 AUG 14-18 *13 DAYS IN LVIV*	$2300 SGL $300
20.	**LASTIVKA** 19 DAYS *Escort: Ulana Babiuk*	**AUG 3-21** SWISSAIR ITOSRIEWR041	LENINGRAD LVIV SOCHI KIEV MOSCOW	AUG 4-7 AUG 7-12 AUG 12-15 AUG 15-19 AUG 19-21	$3100 SGL $400
21.	**STEZHKY KULTURY** PLAST MEMBERS ONLY 20 DAYS (AGE LIMIT 16-25 yrs.) *Escorts: Oresta Fedyniak & Marta Zielyk*	**AUG 3-22** LUFTHANSA ITOLH10128	KIEV KOLOMYJA EXCURSIONS: IV. FRANKIVSK-YAREMTCHE KOSIV-ZHABYE-POTCHAYIV-PIDLYSSIA BERESTETCHKO-OLESKO LVIV	AUG 4-8 AUG 9-15 AUG 15-22	$2500 SGL $250
22.	**ZOZULIA III** 13 DAYS *Escort: Victor Poliarny*	**AUG 6-18** LUFTHANSA ITOLH10126	BUDAPEST LVIV KIEV	AUG 7-8 AUG 9-14 AUG 14-18	$2150 SGL $300
23.	**BANDURA III** 18 DAYS *Escort: Stefa Wowkowych*	**AUG 15-SEP 1** LUFTHANSA ITOLH10126	BUDAPEST LVIV TERNOPIL KIEV	AUG 16-17 AUG 18-23 AUG 23-27 AUG 28-SEP 1	$2600 SGL $400
24.	**PRYBALTYKA** 20 DAYS *Escort: Yara Litosch*	**AUG 22-SEP 10** SWISSAIR ITOSRIEWR043	BUDAPEST LVIV KIEV LENINGRAD TALLIN CRUISE TO FINLAND HELSINKI	AUG 23-24 AUG 25-30 AUG 30-SEP 3 SEP 3-6 SEP 6-8 SEP 8-10	$3200 SGL $450
25.	**PODOLANKA III** 15 DAYS *Escort: Osyp Moroz*	**SEP 10-24** SWISSAIR ITOSRIEWR040	LVIV TERNOPIL BUDAPEST	SEP 11-18 SEP 18-22 SEP 23-24	$1950 SGL $300
26.	**ZOZULIA IV** 13 DAYS *Escort: Tamara Denysenko*	**SEP 10-22** LUFTHANSA ITOLH10126	LVIV KIEV	SEP 11-17 SEP 17-22	$2150 SGL $250
27.	**ROMA** 17 DAYS *Escort: Christine Bonacorsa* *Spiritual guidance: Rev. Mychailo Wiwchar*	**SEP 24-OCT 10** LUFTHANSA ITOLH10129	BUDAPEST LVIV KIEV ROME	SEP 25-26 SEP 27-OCT 2 OCT 2-6 OCT 6-10	$2600 SGL $400
28.	**LVIV EXPRESS III** 13 DAYS *Escort: Christina Kowcz*	**OCT 17-29** SWISSAIR ITOSRIEWR046	BUDAPEST LVIV BUDAPEST	OCT 18 TRANSIT OCT 19-28 OCT 28-29 *BREAKFAST BASIS ONLY*	$1650 SGL $250
29.	**TERNOPIL EXPRESS** 13 DAYS *Escort: Halia Horbowyj*	**OCT 17-29** SWISSAIR ITOSRIEWR046	BUDAPEST TERNOPIL BUDAPEST	OCT 18 TRANSIT OCT 19-28 OCT 28-29 *BREAKFAST BASIS ONLY*	$1650 SGL $250
30.	**RIZDVO** 13 DAYS *Escort: Eugenia Cikalo*	**JAN 3-15 1992** KLM AIRLINES IT	BUDAPEST LVIV BUDAPEST	JAN 4 TRANSIT JAN 5-14 JAN 15 TRANSIT *BREAKFAST BASIS ONLY*	$1450 SGL $250

TOLL FREE 1-800-242-7267 CALL TODAY

„PYSANKA"

APRIL 03 - 14, 1991

BUDAPEST	APR 04 Transit	
LVIV	APR 05-12	$1850
BUDAPEST	APR 13-14	SGL 220

„ЩЕ ЯК СВІТ СВІТОМ НЕ БУЛО, У НАС ВЕЛИКОДНЯ ТАКОГО! /Іван Франко/

ВІЗЬМІТЬ УЧАСТЬ У ПЕРШИХ ВІД 1945 р. ВЕЛИКОДНІХ ВІДПРАВАХ У КАТЕДРІ СВ. ЮРА У ЛЬВОВІ.

СВІТОВИЙ ЗЇЗД ЛЬВІВСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ ҐІМНАЗІЇ

MAY 06 - 19, 1991

LVIV	MAY 07-15	$2100
KIEV/Kaniv	MAY 15-19	SGL 300

ПЕРШИЙ СВІТОВИЙ ЗЇЗД КОЛИШНИХ УЧНІВ АКАДЕМІЧНОЇ ҐІМНАЗІЇ У ЛЬВОВІ /ГОЛОВНОЇ І ФІЛІЇ/

** PRIVATE CHARTER AIR TRANSPORTATION Budapest/Lviv-Kiev/Budapest*

WORLD FEDERATION OF UKRAINIAN MEDICAL ASSOCIATIONS

MAY 18 - JUN 2, 1991

LVIV	MAY 19-23	
IV. FRANKIVSK	MAY 23-28	
KIEV/Kaniv	MAY 29-JUN 01	$2550
BUDAPEST	JUN 01-02	SGL 325

ПРОГУЛЬКА НА КОНФЕРЕНЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ КРАЇН ЕВРОПИ З ПИТАНЬ МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЦИНИ

** PRIVATE CHARTER AIR TRANSPORTATION Budapest/Lviv-Kiev/Budapest*

BANDURIST KAPELLA CONCERT TOUR TO UKRAINE

JUN 06 - 25, 1991

KIEV/Kaniv	JUN 07-10	$2300
POLTAVA	JUN 10-12	CHOIR
KHARKIV	JUN 12-13	MEMBER
DONETSK	JUN 13-15	
ZAPORIZHIA	JUN 15-16	$2700
DNIPROPETROVSK	JUN 16-17	NON-MEMBER
KRYVYJ RIH	JUN 17-18	SGL 475
VYNNYTSIA	JUN 18-19	
CHERNIVTSI	JUN 19-20	
Iv. Frankivsk	JUN 20	
LVIV	JUN 20-24	
Ternopil	JUN 21	
BUDAPEST	JUN 24-25	

** PRIVATE CHARTER AIR TRANSPORTATION Budapest/Kiev, Lviv/Budapest*

TEAR OFF HERE — TEAR OFF HERE

sti

I am interested in the following tour to Ukraine for 1991 ______

Please send me your brochure (to be mailed not sooner than January 1991).

Tour Name______ Departure Date______

Name ______

Address ______

Telephone (home)______ (bus.)______

PRICES AND ITINERARIES ARE SUBJECT TO CHANGE WITHOUT PRIOR NOTICE

ohio boy choir

CONCERT TOUR OF UKRAINE

JUNE 19 - JULY 07, 1991

19 days LUFTHANSA AIRLINES

LVIV	JUN 20-24	
TERNOPIL/Potchayiv	JUN 24-26	
CHERNIVTSI	JUN 26-28	
KAMIANETS PODILSKY	JUN 28-30	
VINNITSIA	JUN 30-JUL 01	$2100
KIEV/Kaniv	JUL 01-07	SGL 350

** PRIVATE CHARTER AIR TRANSPORTATION Budapest/Lviv-Kiev/Budapest*

KIEV POLYTECHNICAL INSTITUTE

JUNE 22 - AUG 18, 1991

58 Days in Kiev $3500

2 MONTH UNIVERSITY COURSES AT KIEV POLYTECHNICAL INSTITUTE

Ukrainian Language (Intermediate or Advanced) / Ukrainian Literature (19th Century / Modern Ukrainian Literature (20th Century) / Ukrainian Cultural Anthropology & Ethnography

INCLUDED: Comprehensive daily tourist/cultural programs & full day excursions from:

POLTAVA: Opishnia & Reshetylivka / ZAPORIZHIA: Stepovyj Zapovidnyk, Askania Nova, & Ostriv Khortytsia / KOLOMYJA: Kosiv, Zhabye, Yaremtche & Iv. Frankivsk / LVIV: Potchayiv, Olesko, Berestetchko / KHARKIV:

ЗАПРОШЕННЯ

від Підготовчої Комісії для скликання Установчого З'їзду організацій допомоги Україні

Підготовча Комісія

цим повідомляє, що до участі в

УСТАНОВЧІМ З'ЇЗДІ

ОРГАНІЗАЦІЙ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ

який відбудеться

26-27-го січня 1991 р.

в HOLIDAY INN JETPORT
1000 Spring St., Elizabeth, N.J. 07201, tel. (201) 355-1700

запрошується всі українські крайові чи центральні організації в ЗСА, які активно допомагають Україні шляхом створених фондів чи інших способів допомоги, або плянують такі фонди чи інші форми допомоги створити.

ОРГАНІЗАЦІЇ, які відповідають цим вимогам і бажають взяти участь в Установчім з'їзді та стати членами Координаційного Комітету Допомоги Україні, повинні зголосити свою участь до Верифікаційної Комісії З'їзду **до 15-го січня 1991 р.** на наступну адресу:

RUKH CONVENTION COMMITTEE
c/o L. Tatuch
25714 Wexford, Warren, MI 48091

Tel.: (313) 755-5185
ПІДГОТОВЧА КОМІСІЯ

ІНВЕСТУЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

40-ліття церкви св. Покрови

У суботу, 21-го жовтня 1990 року традиційним святом св. Покрови відзначили 40-літній ювілей українсько православної автокефальної церкви в місті Філядельфії. Архиєрейську Службу Божу відправляв Владика Антоній, в сослуженні духовенства: настоятеля катедри св. Володимира, отця протопресвітера Ф. Істомина; настоятеля церкви св. Покрови протоієрея І. Гомонка та протодіякона В. Поліщука. Урочиста Служба Божа відбувалася при гарному співі церковного хору, під дириґентурою невтомного працівника в інших ділянках церковної праці інж. П. Гурського. Протодіякон В. Поліщук своїм могутнім голосом був окрасою цілої Служби Божої. Після закінчення торжественної Служби всі присутні парафіяни та гості перейшли до церковної залі на прийняття — обід. Після благословення трапези Владикою Антонієм дальше ведення свята перебрала на себе тостмайстер Марія Євсєвська. З гумором М. Євсєвська промовляла до парафіян та гостей і представила все духовенство та їх родини за головним столом, рівно ж — всіх гостей з котолицької церкви св. арх. Михаїла з настоятелем отцем митратом Злочовським і представників УАКРади на чолі з інж. М. Ничем.

Після короткої перерви М. Євсєвська попросила до слова К. Луценка. В доповіді про 40-ліття існування церкви св. Покрови К. Луценко ознайомив парафіян та гостей з працею церкви на протязі всіх цих років. Згадав він імена парафіян, які працювали для добра церкви, до яких слід ще додати імена людей, які також довгі роки давали парафіянам духову розраду своїми мистецькими виступами, а саме І. Черняхівську, К. Гош, Ю. Шашаровську, В. Шашаровського, Е. Левицького, Ів. Гоша, який уряджував імпрези, будучи імпрезовим референтом.

Свято св. Покрови та 40-ліття існування церкви відбувалися в ті дні, коли наш дорогий улюблений Митрополит, перший Патріярх Української Автокефальної Православної Церкви України Мстислав, разом зі всіма вірними України, молився в Андріївському соборі за свій многострадальний нарід, та нашу знищену, обракдену Україну.

З великою увагою присутні на святочному обіді вислухали розповідь Владики Антонія про перебування Патріярха Мстислава в столиці України в Києві. В передконцертовій програмі був виступ дітей школи при церкві, які відспівали кілька пісень при музичному акомпаньяменті бандур під керівництвом учителя П. Гурського, після чого розпочалася концертова програма, що її вів імпрезовий референт Ів. Гош. Концерт започаткував Мирон Касіян, співак-баритон, соліст хору „Прометей", відспівавши дві українські пісні та одну арію італійською мовою. Він співав пісні: „Чом, чом", в обробці А. Кос-Анатольського, та „Казав мені батько" в обробці М. Лисенка. В. українських піснях голос М. Касіяна звучав дуже гарно, він переконливо інтерпретував пісні. Арія Жермона з опери „Травіята", муз. Дж. Верді, належить до улюблених баритонових партій і вона вимагає від співака вміло вживати відповідні нюанси кантилени, бельканто, форте чи меццовоче. М. Ксіян і в цій арії вийшов з перевагою, за що дістав признання гучними оплесками.

Приємно було привітати гостю з України Ларису Байрамову, киянку, віольончелістку-віртуоза, ляуреатку республіканського конкурсу віольончелістів ім. М. Лисенка в Києві. Присутні з увагою прослухали два українські музичні твори: „Баляду", музика Штогаренка, і „Ґавот", муз. М. Лисенка.

Виконуючи ці музичні перлини, Лариса Байрамова виявила високу професійність, великі технічні й музичні засоби гри на своєму інструменті. Потім виступила Євгенія Ромео, сопрано, яка почала школити свій голос у співачки І. Черняхівської. Маючи з природи гарний голос, вирішила Є. Ромео продовжувати вишкіл у філядельфійській Музичній Академії, яку з успіхом закінчила. Є. Ромео відспівала дві пісні та одну арію, а саме: арію Оксани „Прилинь, прилинь"..., з опери „Запорожець за Дунаєм", музика С. Гулака-Артемовського; „Тече вода в синє море, музика М. Фоменка; „Любіть Україну", музика М. Фоменка, слова В. Сосюри. Співачка, маючи голос гарної барви, і володіючи високими тонами, вживала вміло вокальну техніку, тож за свій спів здобула велике признання та довготривалі оплески.

Акомпаньямент спочивав у руках нашої піяністки Лесі Рудий, яка є дуже активною працівницею в ділянці музики у Філядельфії. Вона є директором Музичного відділу при УМІ, Українському Музичному Інституті, Сетлемент Мюзік Скул, навчає гри на фортепіяні та дає лекції в ділянці загальної музичної освіти в Інституті ім. св. В. Великого. Заслужене признання для піяністки Лесі Рудий належить за те, що вона успішно передає молодшому поколінню свої великі музичні знання.

Від управи Парафіяльної ради, на чолі з д-ром П. Клюком, висловлено щиру подяку Сестрицтву ім. „Св. Ольги" та його голові П. Сілін з її невтомним помічником П. Сіліном, які потрудилися гарно гостити парафіян і гостей, приготувавши добірну перекуску та смачний обід. Бажаємо Сестрицтву доброго здоров'я, щоб вони ще довгі роки могли працювати для добра нашої Церкви. Молитвою подяки Владика Антоній закінчив свято Святої Покрови.

Іван Гош

Р. Рудницький...

(Закінчення зі стор. 1)

Після першого концерту Р. Рудницький дав інтерв'ю для львівської телевізії. Розповів він коротко про себе, про свою концертову діяльність, про батькову творчість. Велике зацікавлення у львівських музикантів викликали повідомлення закордонної преси про те, що Р. Рудницький виконав недавно (вдруге в світі!) новознайдений 3-ій фортепіяновий концерт Ф. Ліста. Розмова з Р. Рудницьким була тим більше актуальна, що львівська телевізія підготувала окрему передачу про життя і творчість А. Рудницького.

„Нам потрібний..."

(Закінчення зі стор. 1)

залишається вашим заступником?

— В. Котик є депутатом Верховної Ради і там має багато обов'язків, так, що здається не буде більше працювати у Міській Раді. Після мого вибору я сердечно подякував йому за дотеперішню працю, що депутати прийняли теплими оплесками.

— Як це так сталося, що ви відразу після вибору приїхали сюди до ЗСА та з якими намірами?

— Я плянував приїхати сюди вже раніше, а коли депутати прискорили нові вибори — вже не було можливості зміняти пляни. Тепер святочний час тому я мав можливість відірватися від своїх обов'язків. Чи знаєте, що у нас у Львові вперше будуть вихідні дні 7-го, 8-го і 0-го січня? Львів'яни будуть святкувати справді це Різдво величаво. А негайно після нашого Нового Року, значить після 14-го січня, ми з дружиною повертаємося до Львова. Коли йдеться про мої завдання тут у ЗСА, то мені йдеться в першу чергу про те, щоб нав'язати економічні та торговельні стосунки та здобути ваш досвід у всіх справах, що торкаються управи і розвитку міста. Ми мусимо навчитися від вас тут менаджменту, ведення малих підприємств, навчитися як працювати, в загальному.

— Чи думаєте зустрічатися тільки з українською громадою, яка має вже багато фахівців у всіх цих ділянках, чи також з американськими чинниками?

— Розуміється, що бажаю нав'язати знайомства та навіть конкретизувати домовлення з американськими чинниками і в тій цілі іду до Клівленду, де маю до того можливості. Але не менше важливі є для мене зустрічі з українськими громадянами в поодиноких містах та з тим шукання в ній людей, які можуть допомогти у економічному піднесенні Львова. Пляную зустрічі в Клівленді, Чикаґо, а в Ню Йорку 11-го січня, коротко перед поворотом до Львова. Також в Ню Йорку пляную зустрітися з представниками Українсько-Жидівського Товариства. Мусите знати, що у Львові ми маємо дуже дружні стосунки з усіма меншостевими групами і я буду старатися їх дальше плекати. У нас лише на релігійному відтинку непорозуміння і це поміж самими українцями, — каже В. Шпіцер із сумною усмішкою на обличчі.

— А що однак для вас є найбільшою проблемою на вашому новому та ще і подвійному пості?

— Це таки важкий господарський стан міста.

(І ту наш гість, розповідаючи, малює на папері числа, накреслює будинки, для кращого пояснення, — либонь тому, що він по званні кандидат технічних наук із силової електроніки та ще має за собою біля 20 патентів). Треба зовсім змінити спосіб господарки. З харчами у нас тепер скромно але голоду нема. Біда в тому, що зараз три і пів рази більше грошей, як товару, а наші підприємства працюють не для себе, а для Москви. А тепер вже навіть там нашого виробництва не потребують, як ось, наприклад, ми все ще виробляємо у Львові танки, а їх не вживають і так стоїть справа з іншими великими державними підприємствами. Як їх зараз „роздержавити", як навчити людей працювати для себе — тим більше, що у нас досі ціла господарка була побудована на тимчасовості? Як ви були у Львові, то певно бачили ці мешкальні доми, які побудовано, щоб примістити таку велику кількість нових мешканців. Вони побудовані так недбало, що до 70 років розлетяться — і так воно з усім.

— А як представляється питання наводнення Львова? Ми чули, що тепер мешканці мають воду вже лише дві години денно.

— З водою у нас справді скрутно, а коли находимо десь збірник, то старі водопроводи не перепускають належно води. Ми господаримо цим необхідним засобом життя дуже неекономічно. І тут, як і в інших ділянках, нам треба поради фахівців, треба вивчити розв'язку цієї проблеми у тих, що вже мали до діла з подібною ситуацією. Усі питання екології потребують розв'язки.

— Перед вами, як бачимо стоять десятки важких завдань і ми ніяк не завидуємо вам вашого так відповідального посту. Можемо вам лише побажати, щоб ви тут знайшли цю поміч за якою шукаєте — поміч в людях, їхньому досвіді, діловості та знанні. А таких тут в ЗСА є подостатком серед нашої громади.

Того дня В. Шпіцер зустрічався ще з членами Екзекутиви УНС, які дали йому запевнення співпраці.

ЗГІДНО З НАЙНОВІШИМИ даними Департаменту праці, число безробітних у ЗСА зросло до 6.1 відстока. Ця цифра становить найвищий зріст за останніх три роки, бо економіка країни помітно погіршилася. Причин цього теперішнього стану тяжко сконкретизувати, бо їх є багато більше, як можна було сподіватися. Одною з них є великий спад у витраті гроша пересічного громадянина, а це примушує великі крамниці звільняти з праці продавців, що й робить одна з найбільших крамниць в ЗСА, Сірс, проголосивши, що мусітиме звільнити 21,000 затруднених осіб у своїх підприємствах у ЗСА.

Замість святочних побажань в пам'ять мого дорогого мужа
бл. п. д-ра Юрія Кушніра
складаю 25 дол. на потреби
СТАНИЦІ ВЕТЕРАНІВ 1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ УНА в Ню Йорку.
Дружина ВІРА з донями

З приводу передчасної смерти
бл. п. д-ра Йосипа Тимочка
висловлюємо співчуття горем прибитій дружині ГАЛИНІ і дітям.
Приятелі із Каліфорнії:
Сергій і Марія ГЕЙЗЛЕР і
Роман КОВАЛЬ з дружиною

У П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчої
і Невіджалуваної
ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУНІ
бл. п.
Анни Яблонської
будуть відслужені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
в церкві Успення Божої Матері на Роземонті в Монтреалі, Канада
в днях: 15-го лютого 1991 р. о год. 8-ій ранку;
16-го лютого, о год. 8:30 ранку
і 18-го лютого, о год. 9-ій ранку.
Про молитви за душу Покійної Анни просять:
муж — ЯРОСЛАВ
син — ЯРОСЛАВ з дружиною АННОЮ
і внуки — НАТАЛОЧКА, ІРЕНКА і СЛАВКО мол.

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що 6-го січня 1991 року з волі Всевешнього відійшла від нас у вічність на 87-му році свого працьовитого життя
наша найдорожча МАМА, СЕСТРА, БАБУСЯ, ПРАБАБУНЯ і ТЕТА
бл. п.
Лідія Савчак-Калашнюк
народжена в Палагичах, Галичина, в священичій родині Антимовичів, кол. співробітниця бібліотек Оссолінеум і НТШ у Львові.

ПАНАХИДА у вівторок, 8-го січня, о год. 7:30 вечора у похоронному заведенні Литвин і Литвин, Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у середу, 9-го січня, о год. 10:30 ранку в цьому ж похоронному заведенні, о год. 11-ій СЛУЖБА БОЖА в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., відтак на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені у глибокому горі:
дочки :
ЛЮБОВ КОЛЕНСЬКА
ДАРІЯ МОСТОВА з мужем ОРЕСТОМ
сестра: СОФІЯ ЛЕВИЦЬКА з мужем о. БОГДАНОМ
внуки:
ХРИСТИНА ФІДУШІЯ з мужем ДАҐЛЕСОМ і дітьми — ОЛЕСЕМ, ДАНУСЕЮ і МАРТОЮ
МАРТА СТЕФАНЮК з мужем ОЛЕКСАНДРОМ
ЛЮБОВ ШАПОВАЛ-ТАРИН з мужем МИХАЙЛОМ і дітьми РОМАНОМ і СОНЕЮ
ЛІДІЯ МОСТОВА
ОЛЕГ МОСТОВИЙ
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді і в Україні

Ділимося сумною вісткою, що 31-го грудня 1990 р. після тяжкої і довгої недуги відійшов у вічність на 87-му році життя
СВ. П.
ІВАН БОДНАРУК
професор гімназії у Стрию, Німеччині, Бразилії і Дітройті.
Залишив у глибокому смутку:
дружину — ЛЕОНТІЮ
синів —
РОСТИСЛАВА з дружиною МАРІЄЮ
БОГДАНА з дружиною ВІРОЮ
внуків —
ХРИСТИНУ із мужем
БОРИСА
ЯРУ
сестру — ОЛЕКСАНДРУ
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Замість квітів родина просить складати пожертви на: Фонд Дітям Чорнобиля, Український Культурний Осередок у Чикаґо, Ілл.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ внутрішніх справ Мануель Лужан посилив свою боротьбу, щоби не допустити японської комерційности до американських історичних місць. Він загрозив скасування контракту, що його недавно отримала японська фірма для постачання харчів, приміщень та інших обслуг у Йоземітському державному парку. У своїх доказах, що є дуже промовистим для громадян, які турбуються значним зростом надбань чужинців у ЗСА, він говорив, що не приличним є, щоби прибутки з одного з найкращих природніх Божих обдарувань Америки відпливали за океан.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ Пентагону заявили, що Департамент морської фльоти буде наполягати на тому, щоби переконати секретаря Департаменту оборони Ричарда Чейні не ліквідувати виробничої програми літака типу А—12. Свою пропозицію згаданий департамент обґрутовує обіцянкою покрити деякі кошти контракторів і купувати менше літаків. Свою пропозицію Департамент морської фльоти хоче представити секретареві Департаменту оборони, який загрозив, що уневажнить цілу 57 біл. дол. програму, якщо морська фльота не докаже доцільности купівлі та військової здатности цього літака. Якщо пропозиція морської фльоти буде прийнята, то це стане на будуче прецедентом для інших військових контракторів, що є в пошуку за більйонами долярів на покриття зросту цін, зокрема коли йдеться про тих, що попідписували раніше усталені контракти.

КОНҐРЕСМЕН БИЛЛ ФРЕНЗЕЛ відходить на пенсію після 20 років праці в Конґресі. Цим своїм потягненням він здивував не одного із своїх колеґ у Вашінґтоні. Коли цей 62-літній республіканський конґресмен з Міннесоти відмовився знову кандидувати саме в час його великої популярности, то пішли поголоски про те, що для цього мусить бути якась особлива причина. Одначе на всі запитання він говорив одне й те саме: мені надокучила кар'єра, що вимагає від мене 90 годин праці тижнево. Така відповідь цього працьовитого конґресмена здивувала багатьох, але також знайшла зрозуміння серед вашінґтонських політичних кіл.

ЛЕТУНСЬКА ЛІНІЯ „Пан Амерікан" минулого четверга, 3-го січня, подала до відома, що тимчасово припиняє свої полети до Тель-Авіву та Ріяду з уваги на дуже високі ціни забезпечень у наслідок загостреної ситуації на Близькому Сході. Крім цього голляндська лінія КЛМ припинила свої полети до Амману, столиці Йорданії, а інші летунські лінії також застановляються над подібними можливостями. Згідно з твердженням туристичних аґенцій, поїздки на Близький Схід дуже зменшилися, а це також є причиною, яка спонукує до касування полетів у ці сторони. Речниця Пан Американської лінії Пам Генлон заявила, що „з економічного боку продовжувати ці полети не було можливо" і для прикладу подала ціни забезпечення одного полету до Тель-Авіву — 65,000 дол., а до Ріяду 162,000 дол., при чому підкреслила й те, що жодних терористичних погроз не було.

ПІСЛЯ ДВОРІЧНИХ СПОРІВ секретар Департаменту здоров'я та людських послуг, д-р Луїс В. Салліван усунув захворіння вірусом АІДС з листи хвороб, через котрі людям не дозволялося в'їздити до ЗСА. На теперішній листі залишилася тільки одна смертельна хвороба, котрою можна заразитись при щоденному спілкуванні, а це є інфекційна туберкульоза. Колись ця листа мала більше, як пів тузіня хвороб. Іміґраційна служба є зобов'язана притримуватися цієї листи при вирішуванні кого не впускати до ЗСА. Державні речники стверджують, що д-р Л. Салліван є зобов'язаний порозуміватися з Іміґраційною службою та Державним департаментом у виготовленні цих нових розпоряджень, що має увійти в життя з 1-им червня. Одначе ніхто не сумнівається в тому, що обидва департаменти не будуть мати жодних застережень.

Доповідь д-ра В. Мокрого в Дітройті

На запрошення Культурно-Громадського Клюбу та місцевого Відділу Т-ва Лемківщина до Дітройту завітав єдиний українець-посол до польського сойму д-р Володимир Мокрий та виголосив доповідь на тему „Україна і Польща в новій політичній ситуації". В цій доповіді, яка відбулась у вівторок, 4-го грудня 1990 року, гість розповів, що він бажав присвятити ввесь свій час науковій праці головно про християнську тематику та мотиви в українській літературі, за яку одержав нагороду Папи Івана Павла II, але кандидував на посла, бо погодився, що історично переломові політичні події в Центральній та Східній Европі ставлять свої невідкладні вимоги, зокрема до українців у Польщі.

Повоєнна комуністична польська влада, щоб припинити всяке українське релігійне і національне життя та приспішити його польонізацію, вивезла населення нашої Лемківщини з його прадідних земель та зловмисне порозділювала це населення поміж поляками по всіх закутках повернених Польщі історичних земель на західньому та північному пограниниччі.

Ця польонізаційна акція комуністичного режиму продовжувалась цілими десятиліттями непогамованим очорнюванням нашої визвольної боротьби під час та після Другої світової війни. Одначе разом зі зростом спротиву в Польщі до комуністичного режиму, зростали теж вимоги української громади на право відновлення свого релігійного і національного життя, які увінчались створенням Українського Суспільно-Культурного Т-ва. При цьому Т-ві виходив часопис „Наше Слово", творились мистецькі ансамблі, як „Журавлі", „Лемковина" та інші. Перемога польської „Солідарности" уможливила теж поважні успіхи нашої громади. Заснувались молодіжні, студентські та християнські братства та союзи і нова централя під назвою Об'єднання Українців в Польщі, яке є підпорядковано міністерству культури, а не безпеки, як це було з УСКТ. Під національними прапорами відбувся в Сопоті 1989 року величавий фестиваль української пісні й танцю. Широка кампанія писання до уряду петицій із вимогою засудити повоєнну переселенчу акцію „Вісла" діждалась такої декларації від вищої палати польського парляменту — сенату 4-го серпня 1990 року. Розпочав творитися наш Пласт. На відпочинку в Польщі перебували 200 дітей-жертв Чорнобиля. В серпні 1990 року відбулась у Варшаві та Білому Борі зустріч представників української діяспори та України.

Наш гість дальше згадав, що вже в початкових та важких роках змагань „Солідарности" з комуністичним режимом він брав активну участь, як представник української громади. Тому сьогодні, як єдиному послові до сойму в Варшаві, йому припадає честь і обов'язок заступатись не тільки за права нашої громади в Польщі, але також за право нашого народу на самостійну і соборну українську державу. Зокрема на міжнародних зустрічах в Европі чи за океаном йому, як послові польського сойму, часто дають змогу виступити зі заявою, чи промовою та зустрітись з державними провідниками. Дипломатичний такт вимагає, щоб він говорив про польські справи, але він використовує кожну нагоду, щоб говорити також про Україну.

Уряд сучасної Польщі ставиться прихильно до ідеї нашої самостійности на міжнародному форумі, а на внутрішньому терені його міністерство освіти фінансово підтримує розбудову нашого шкільництва, а міністерство культури підтримує відомі мистецькі ансамблі та гуртки художньої самодіяльности. У Кракові уряд призначив для українського наукового осередку окремий будинок в дуже вигідному центральному положенні. В цьому будинку треба перевести зміни, щоб пристосувати його до наших потреб. Крім бібліотеки, архівів, друкарні та конференційних заль, необхідно теж наладнати приміщення для гостей — науковців.

Краків відомий в історії нашої науки та культури. За Ягайлонів на королівському Вавелі працювали українські мистці, а від 1864 року в університеті були українські студенти та професори. В кінці XVIII ст. там постала українська католицька парафія св. Норберта. В 1930-их роках українська колонія нараховувала біля 2,000 осіб, в тому 500 студентів. Тоді катедру української літератури на Ягайлонському університеті очолював поет і письменник проф. Богдан Лепкий, а катедру української мови проф. І. Зілінський. В географічному відділі викладав проф. Володимир Кубійович. В Кракові є багаті і важливі для нашої історії архівні матеріяли. Тому наш осередок в Кракові має підстави стати центром зв'язку з польськими та світовими науковими колами. Тож д-р В. Мокрий закінчив свою доповідь проханням до наших громад в Північній Америці, щоб вони допомогли покрити кошти перебудови в сумі біля 150,000 дол. Тому. що ціни на будівельні матеріяли подвояться з початком 1991 року, він просив бажаючих допомогти зробити це негайно. Чеки треба виписувати на: St. Volodymyr Foundation Fund at Shevchenko Scientific Society і вислати до: New York: Selfreliance Ukrainian Federal Credit Union, 108 Second Ave., New York, NY 10003 (Acct. No. 15538-00); • Chicago: Selfreliance Ukrainian Federal Credit Union, 2351 West Chicago Ave., Chicago, IL. 60622 (Acct. No. 29206-00);

•Canada: So-Use Credit Union LTD, 2299 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6S 1P1 (Acct. No. 1068710).

Предсідник зустрічі мґр Віра Андрушків щиросердечно подякувала гостеві за цікаву доповідь та попросила присутніх зложити свої датки на наш осередок в Кракові. Збірка дала 1,500 долярів.

Роман Лазарчук

ПРЕДСТАВНИК ІРАКУ в Лізі арабських країн запротестував проти перенесення головної квартири ліги з Тунісу до Каїру. Салях аль-Мохтар заявив, що теперішній єгипетський уряд під керівництвом президента Госні Мубарака сприяє поширенню сіонізму і американського імперіялізму в арабському світі. Не зважаючи на виступ представника Іраку, більшість членів ліги проголосували [illegible] квартири до Каїру, первісного її місця осідку до 1979 року.

Вечір НТШ й Енциклопедії Діяспори в Чикаґо

Чикаґо (ЕУ-Д). — Зустріч в Чикаґо з головою Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові д-ром О. Романівим відбулася під знаком потреби інтеґрування діяльности відродженого НТШ в Україні та діяспорних НТШ, головно найчисленнішого і найвиволивовішого товариства в Америці. Доктор фізичних наук, член-кореспондент Академії Наук УССР, проф. Олег Романів відвідав з кінцем листопада і в грудні осередки НТШ й українські громади в Америці.

В Чикаґо О. Романів перебував від 6-го до 12-го грудня і був гостем Осередку НТШ, Філії Українського Католицького Університету та редакції Енциклопедії Діяспори. 8-го грудня 1990 року відбувся цікавий академічний вечір, влаштований згаданими установами, в авдиторії собору свв. Володимира і Ольги. Вечір відкрив проф. Мирослав Семчишин, голова Осередку НТШ, в присутності біля 120 гостей, нагадуючи присутнім, що два роки тому відбулася подібна зустріч в час інавґурації бюр редакції Енциклопедії Української Діяспори (ЕУ-Д) в Чикаґо. Це є другий у черзі вечір, присвячений ЕУ-Д, але він збагачений результатами лібералізації в Україні і відродження там незалежної науки. Головну промову виголосив д-р О. Романів.

Відновлення НТШ у Львові та приїзд до Америки його голови є для нас тим новим розвитком, що його два роки тому ми не передбачали. Львівське — матірне НТШ, що нараховує сьогодні бл. 600 членів, заходиться відродити ті найкращі традиції, що їх створила ця установа ще з кінця минулого століття під проводом таких світочів, як Михайло Грушевський, Іван Франко, Володимир Гнатюк. Розв'язане товариство в 1939 році і практично розграблене (будинки, видавництво, книгарня, бібліотека) в 1944—45 роках, тепер відроджується. Є великий ентузіязм серед учених і західньоукраїнського інтелектуального світу. Існують пляни відновити все те, що було втрачено, намічено проєкти незалежних дослідів і видавничих плянів, головно у довший час проскрибованій українознавчій науці.

Д-р Романів розповів, як казьонна наука у совєтських вузах, Академії Наук та відомчих дослідних інститутах служила тільки функціям режиму, його самозбереженню і підсилювала московський центр. Незалежної науки в Україні не було. Зокрема потерпіли гуманітарні і суспільствознавчі науки, особливо всі ті галузі, що засвідчували українську самобутність в минулому і сучасному. Держава і партія найменше присвячувала уваги і фондів українознавству. Тепер, завдяки новому духові і широким змаганням народу до самостійности, це повинно змінитися, і НТШ у Львові, як і інші установи, організації й рухи на своїх відтинках, до цього прямують. Хоч початки нелегкі, труднощів — суб'єктивних з боку старого режиму, та об'єктивних — важкий матеріяльний стан в Україні — немало, але є великі зусилля, запал до праці, є конкретні пляни і люди, і це можна буде поступово осягнути. Голова НТШ в Україні покладає натиск на співпрацю з діяспорними НТШ та з українською громадою. На найближчу мету поставлено відновити колишні приміщення НТШ у Львові, створити бібліотеку, власну друкарню і видавництво, розпочати видання „Записок", монографій, університетських підручників, словників. Львівське НТШ має добрі кадри, є ентузіясти, а поряд з тим має першорядних спеціялістів з точних і природописних наук, які свідомо бажають творити українську, а не „союзну" науку і бажають її скрізь українізувати, в публікаціях, термінології, мові викладів.

Другим доповідачем вечора був головний редактор Енциклопедії Української Діяспори, д-р Василь Маркусь. Він подав звідомлення з праці редакції ЕУ-Д, інформуючи присутніх прихильників про стан і поступ редакційних праць. В редакції працюють постійно чотири особи. Завершено перенесення каталогу гасел з картотеки на комп'ютер, але ще приблизно 30% гасел повинно увійти до загального каталогу. Найбільш заавансовано редаґування гасел т. зв. австралійського тому, існують редакційні групи, які почали вже працю, для західньо- і східньоевропейських томів. Так само приспішено працю над найбільшим — американським томом, працю над яким спочатку пляновано відкласти на кінець. Залишаються останніми в пріоритеті редаґування канадський і південноамериканський томи. Заявив редактор, що до кінця 1991 року буде віддано до друку разом з ілюстраціями та мапами австралійський том, а рік пізніше (грудень 1992) —два европейські томи.

Тепер виникла ідея й відчувається потреба доповнити проєкт ЕУ-Д сьомим томом — про діяспору в Совєтському Союзі. Ряд дослідників в Союзі і в Україні та установ виявили зацікавлення у співпраці. В тій цілі редактор веде кореспонденцію та відбуває зустрічі з компетентними людьми. Звідомлення-доповідь д-ра В. Маркуся присутні прийняли схвально.

Відтак подано учасникам вечерю, яку поблагословив о. митрат Маріян Бутринський, та ще відбулася дискусія, в час якої доповідачі, головно д-р О. Романів, подали вичерпні відповіді. Вечерю приготовили і подали жінки — прихильниці Енциклопедії Української Діяспори, на чолі з Орисею Яримович.

Чистий прибуток з цієї імпрези поділено між НТШ у Львові та редакцією ЕУ-Д в Чикаґо. Окремо присутні ще жертвували наодну або другу установу. Присутній Роман Мицик, президент Федеральної Каси „Самопоміч", заявив, що „Самопоміч" згідна покрити одно річний рент приміщень ЕУ-Д в Чикаґо. Вечір закрив подячною молитвою пастор Олекса Гарбузюк.

Д-р О. Романів

„Копи..."

(Закінчення зі стор. 2)

місце СССР за кілька місяців, буде вирішене в Києві. Воно залежить від здібности теперішнього проводу осягнути спільне порозуміння з частиною демократичної опозиції, щоб ізолювати екстремістів і створити коаліційний уряд. В цьому відношенні українське питання буде розігране так само як російське, а навіть як всесоюзне".

Можна не погоджуватися з прогнозами автора статті про спосіб вирішування „українського питання", а зокрема про можливість створення коаліційного уряду на Україні. Одначе не можна легковажити наявних познак широкозакроєної кампанії комуністичної більшости у Верховній Раді України, щоб розбити демократичну опозицію і, як висловлюється Бернард Фредерік, „ізолювати екстремістів". В руках комуністичної партократії є широкі засоби впливу на населення, є органи державної безпеки, монопольна контроля майна і засобів комунікації. За інструкціями з Москви будуть зроблені всі зусилля, щоб виграти двобій, роз'єднати опозицію до нового союзного договору, а Леонід Кравчук подбає, щоб не допустити до розв'язання теперішньої Верховної Ради.

Рішення Конґресу народних депутатів СССР про референдум над новим союзним договором в кожній республіці є явно розраховане для зовнішнього ефекту, а не для вільного демократичного вибору. Там, де цього буде потрібно, підготова до референдуму буде проведена давно вже випробуваними методами з багатого комуністичного арсеналу, включно з провокаціями, кримінальними оскарженнями і включенням в дію каґебівських спецвідділів.

Наступних кілька місяців покаже дійсне обличчя Ґорбачова і його методи розв'язки не лише „українського питання", але й всіх республік теперішнього Союзу. Прогнози автора обговорюваної статті про „суверенітет в Союзі", на жаль, не є безпідставними.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ЮРІЙ ЛАПІК, член УНС Відд. 161-го ім. св. Василія в Ембридж Па помер 27-го жовтня 1990 року на 67-му році життя. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку дружину Анну. Похорон відбувся 30-го жовтня 1990 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Ембридж, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Гладьо„ секр.

СЛАВКО ПЛЕКАН, член УНС Відд. 191-го ім. св. Миколая в Трой, Н.Й. помер 26-го жовтня 1990 року на 54-му році життя. Нар. 1936 року в селі Полівець, Україна. Залишив у смутку дружину і четверо дітей — одну доньку і трьох синів. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Трой, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Дмитро Косан, секр.

ЕВГЕН КОЗЮПА, член УНС Відд. 370-го Т-ва „Любов" в Ню Гейвен, Конн. помер 17-го грудня 1990 року на 70-му році життя. Нар. 1920 року в селі Довжанка, Зах. Україна. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Лідію і троє дітей — Росалію Дікман, Любу Веслі і Василя Козюпу та п'ять внуків. Похорон відбувся 20-го грудня 1990 року на цвинтарі св. Лаврентія в Вест Гейвен, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Ґіна, секр.

АРТУР ЛЕВА, член УНС Відд. 371-го Т-ва „Запорозька Січ" в Нюарку, Н.Дж. помер 11-го листопада 1990 року на 86-му році життя. Нар. 1904 року в Орендж, Н.Дж. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку Катерину Вердерамо і Френсіс Таддео. Похорон відбувся на цвинтарі Ґейтс оф Гевен в Іст Гановер, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Мирослав Дереш, секр.

● РОЗШУКИ ●

БАЛКОВЕНКА БОРИСА МИХАЙЛОВИЧА,
який виїхав з Одеси в 1921 р., або його дітей пошукує
Богословська Віолета Йосипівна,
Хто знав би про нього чи родину або він сам, прошу писати на на адресу:
125299, г. Москва, СССР
ул. Космонавта Волкова, дом 17, кор. 2, кв. 47
Богословской В. И.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го СІЧНЯ 1991 р.

Денвер, Кольорадо. Звичайні річні збори Т-ва ім. Лесі Українки 226-го Відд. після Служби Божої о год. 10:30 ранку в церковній залі парафії ПГНІХ. Якщо на означений час не буде відповідної кількости членів, збори відбудуться одну годину пізніше. — Стефанія Левченко, секр.

Південний Бруклин, Н. Й. Річні загальні збори Б-ва св. о. Николая 293-го Відд. о год. 1-ій по пол., зараз після Служби Божої в приміщенні церковної залі при 261 — 19-та вул. Проситься про чисельну участь. На порядку нарад: звіти управи і вибір нової управи на 1991 р. Після зборів товариська гутірка. — Управа.

Трентон, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва Запорозька Січ 245 Відд. о год. 2-ій по пол. в залі УНДому при 477 Jeremian Ave. Порядок денний: звіт уступаючої управи і вибір нової управи на 1991 р. — Ів. Бойчук, гол., М. Мартиненко, секр.